

การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยเบียร์รรถร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

โดย
นางทิพภา ประเสริฐกุล

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ
ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2553
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยเบียร์รกร

โดย

นางทิพภา ประเสริฐกุล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

A MODIFICATION OF UNDESIRABLE CLASSROOM BEHAVIOR OF
THE STUDENT BY USING THE TOKEN ECONOMY REINFORCEMENT

By

Tippa Prasertkul

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Psychology and Guidance

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2010

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้การค้นคว้าอิสระเรื่อง “การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยเบียร์รณกร” เสนอโดย นางทิพภา ประเสริฐกุล เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ชารัทสนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พยอมแย้ม

คณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.กานดา พุ่มพุ่ม)

...../...../.....

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมทรัพย์ สุขอนันต์)

...../...../.....

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล พยอมแย้ม)

...../...../.....

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

51261302 : สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ

คำสำคัญ : การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน/การเสริมแรงด้วยเบียร์รรถร

ทิพภา ประเสริฐกุล : การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยเบียร์รรถร. อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ รศ. ดร.สุรพล พยอมรัมย์. 54 หน้า.

การค้นคว้าครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้การเสริมแรงด้วยเบียร์รรถรในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ชั้นเรียน ได้แก่ การชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน ตะโกนเสียงดัง รบกวนผู้อื่น ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเทวสังฆาราม) เพศชายอายุ 11 ปี

การศึกษานี้เป็นการทดลองรายกรณีแบบ ABA โดยการทดลองแบ่งเป็น 3 ระยะ ใช้ระยะเวลา 8 สัปดาห์ คือระยะที่ 1) ระยะเส้ันฐาน (Baseline) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ระยะที่ 2) ระยะทดลอง (Treatment) ใช้เวลา 4 สัปดาห์ และระยะที่ 3) ระยะถอดถอน (Withdrawal) ใช้เวลา 2 สัปดาห์ ซึ่งการดำเนินการวิจัยได้ใช้เครื่องมือในการทดลองดังนี้ 1) แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น 2) แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน 3) แบบสำรวจตัวเสริมแรงด้วยเบียร์รรถร

ผลการวิจัยพบว่าการเสริมแรงด้วยเบียร์รรถรสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยของวามถี่ของพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์ดังนี้

ระยะเส้ันฐานที่ 1 (A1) มีค่าเฉลี่ย ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ 7.50 ระยะที่ 2 (B) มีค่าเฉลี่ย 3.67 ระยะที่ 3 (A2) มีค่าเฉลี่ย 2.33

ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว   บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร   ปีการศึกษา 2553

ลายมือชื่อนักศึกษา .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ .....

51261302 : MAJOR : SPECIAL EDUCATION PSYCHOLOGY

KEY WORD : CLASSROOM BEHAVIOR TOKEN ECONOMY REINFORCER/ UNDESIRABLE

TIPPA PRASERTKUL : A MODIFICATION OF UNDESIRABLE CLASSROOM
BEHAVIOR OF THE STUDENT BY USING THE TOKEN ECONOMY
REINFORCEMENT. INDEPENDENT STUDY ADVISOR : ASSOC.PROF. SURAPOL
PAYOMYAM. Ph.D. 54 pp.

The purpose of this research was to study of the use of token economy as a reinforcer for a modification of undesirable behaviors of a Pratomsuksa 5 student. The subject was a boy age of 11 in Tessabarn 1 School , Kanchanaburi Province.

The experimental design was a single- subject experimentation with ABC model. The experiment procedure was divided into 3 phases : Base line Phase for 2 weeks ; Treatment Phase for 4 weeks ; and Withdrawal Phase for 2 weeks.

The result showed that the use of token economy as a reinforcer successfully modified the student's behavior. The statistical means of undesirable behavior were as follow : the base line phase (A1) was 7.50, the experimental phase (B) was 3.67, and the withdrawal phase (A2) was 2.33.

Department of Psychology and Guidance Graduate School Silpakorn University Academic Year 2010

Student's signature.....

Independent Study Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จได้ดีเพราะได้รับความกรุณาอย่างสูงในการให้คำแนะนำให้
ข้อคิดและการแก้ไขข้อบกพร่อง ให้ความเอื้อเฟื้อ ความมีน้ำใจ ความหวังใยและความช่วยเหลือ
ต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอขอบพระคุณผู้มีพระคุณคือรองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล
พยอมแย้ม อาจารย์ ดร.กานดา พุฒผุฒ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมทรัพย์ สุขอนันต์ เป็นผลให้
การค้นคว้าอิสระมีความถูกต้องสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ให้โอกาสและสนับสนุนทุนการศึกษาจนตลอดหลักสูตร

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนวมหาวิทยาลัยศิลปากร และ
วิทยากรพิเศษทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และประสบการณ์อันมีคุณค่าอย่างยิ่งกับ
ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณ นางสาวจิตติมา กลั่นบุศย์ นายสิงห์ ยิ้มแย้ม และ นางนฤมล นามเอี่ยม ที่
ให้คำแนะนำปรึกษาและอำนวยความสะดวกตลอดการศึกษา

ขอขอบคุณนางสาวพุทธประวีณ์ บุญยะวันดี นายสุร โชติ มากบุญมา และนายารุงค์
แซ่กิ่ง ที่อำนวยความสะดวกให้ความช่วยเหลือตลอดการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณพระเดชพระคุณ
หลวงพ่อบุญพาจารย์ พระคุณบิดามารดาและบูรพาคณาจารย์ทุกท่านที่ให้การอบรม
สั่งสอนประสิทธิ์ประสาทความรู้และปลูกฝังคุณธรรมความดีให้กับผู้วิจัยตลอดมา ขอกราบ
ขอบพระคุณท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
สมมติฐานการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน....	5
ความหมายพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน.....	5
สาเหตุของการมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์.....	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์.....	7
ทฤษฎีการเรียนรู้และการปรับพฤติกรรม.....	9
การเสริมแรง.....	9
ความหมายของการปรับพฤติกรรม.....	11
วิธีการปรับพฤติกรรม.....	12
ขั้นตอนการปรับพฤติกรรม.....	13
ขั้นตอนในการควบคุมตนเอง.....	14
กลวิธีในการควบคุมตนเอง.....	15
การสร้างพฤติกรรมใหม่.....	16
การลดพฤติกรรม.....	17

บทที่	หน้า
	การเพิ่มพฤติกรรมหรือคงพฤติกรรมไว้..... 17
	ขั้นตอนในการเสริมแรง..... 18
	เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม..... 19
	แนวคิดที่เกี่ยวกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร..... 20
	ความหมายของเบี้ยอรรถกร..... 20
	หลักการใช้เบี้ยอรรถกรให้มีประสิทธิภาพ..... 21
	ข้อดีของการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร..... 21
	ประโยชน์ของการสะสมเบี้ยอรรถกร 21
	ข้อควรพิจารณาในการใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร..... 22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร..... 22
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 25
	การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ..... 26
	แบบสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์..... 27
	ตารางแลกรางวัล..... 28
	การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ..... 29
	วิธีดำเนินการทดลอง..... 30
	แบบสำรวจตัวเสริมแรง..... 31
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 33
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 34
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 42
	อภิปรายผล..... 43
	ข้อเสนอแนะ..... 44
	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป..... 44
	บรรณานุกรม..... 45
	ภาคผนวก..... 49
	แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น..... 50
	ตารางการหาค่าความเที่ยงตรงของเครื่องมือ..... 51
	แบบสำรวจตัวเสริมแรง..... 52
	แบบสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน..... 53
	ประวัติผู้วิจัย..... 54

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แบบสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์.....	27
2	ตารางที่ 2 ตารางแลกรางวัล.....	28
3	ตารางที่ 3 ผลพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก่อนปรับพฤติกรรม (Baseline) หรือระยะ A1.....	35
4	ตารางที่ 4 แสดงค่าความถี่เป็นจำนวนครั้งและค่าเฉลี่ยผลการสังเกต ผลพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ระยะปรับพฤติกรรม (Treatment) หรือระยะ B.....	36
5	ตาราง 5 แสดงผลการติดตามการปรับพฤติกรรมลดถอนการเสริมแรง หรือระยะ A2	39

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เด็กเป็นวัยที่มีการเรียนรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านอารมณ์และการกระทำมากกว่าวัยอื่น จึงเป็นช่วงสำคัญที่จะต้องได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เนื่องจากประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในระยะนี้จะฝังแน่นและมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและอารมณ์ของเด็ก นอกจากนี้พ่อแม่หรือผู้ปกครองแล้ว ครู นับว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลทางความคิดและการกระทำของนักเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เพราะเด็กใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับครูที่โรงเรียน การถ่ายทอดวิชาความรู้รวมถึงการจัดประสบการณ์ต่างๆ ในช่วงแรกของวัยมีความสำคัญต่อเด็กมาก การอบรมสั่งสอนและการปรับแก้พฤติกรรมให้เหมาะสมจึงเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งของครูผู้สอน

ในการจัดการเรียนการสอน ครูจะพบพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนอยู่เสมอ เช่น ตะโกนเข้าหาผู้อื่น พูดผิดกาลเทศะ ลุกออกจากที่นั่ง ไม่เชื่อฟังและแสดงพฤติกรรมต่อต้าน เป็นต้น พฤติกรรมที่เป็นปัญหาเหล่านี้มีลักษณะแตกต่างกันออกไป บางพฤติกรรมอาจเกิดขึ้นชั่วคราวในระยะเวลาสั้น แต่บางครั้งอาจอยู่เป็นเวลานาน ดังนั้นจึงนับว่าเป็นปัญหาทั้งของเพื่อนร่วมชั้นเรียนและครูผู้สอน เพราะอาจทำให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนเกิดความคับข้องใจกับพฤติกรรมของเพื่อนที่ก่อวนการเรียน อันอาจส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนในชั้นเรียนได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะก่อให้เกิดผลเสียอย่างมากกับนักเรียนในด้านของสุขภาพจิต การรู้การเข้าใจ และความสามารถทางอารมณ์ โดยปัจจัยทั้ง 3 ด้านมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการพัฒนา หรือสร้างความมั่นคงทางจิตใจ รวมทั้งมีศักยภาพในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ไม่เป็นปัญหาต่อครอบครัวและสังคม ถ้าการพัฒนาทั้ง 3 ด้านนี้เสียไปก็จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว การมองผู้อื่นไปในทางที่ไม่ดี การมองโลกในแง่ร้าย เป็นต้นซึ่งผลเสียไม่ได้เกิดกับนักเรียนในชั้นเรียนเท่านั้น แต่นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนที่จะได้รับผลเสียเช่นเดียวกัน (ลักขณา สิริวัฒน์ 2545 : 21-22) ดังนั้นจึงควรมีการแก้ไขหรือปรับพฤติกรรมให้กับนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน ให้มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เพื่อไม่ให้พฤติกรรมเหล่านี้ไปรบกวนเพื่อนในชั้นเรียนคนอื่นๆ จนก่อให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพจิตของนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาใหญ่ตามมาภายหลัง

จากการที่ผู้วิจัยได้พบปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเทวสังฆาราม) สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีกลุ่มนักเรียนชาย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนก่อนทบทวนสมาธิของนักเรียนในชั้นอยู่เสมอ เช่น ขวนขวายคุยขณะครูสอน ตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่น อันเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและมีผลต่อการสร้างบุคลิกภาพที่ไม่ดีทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ ได้ จนกลายเป็นปัญหาสังคมตามมา ซึ่งเราจะพบเห็นอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับปัญหาวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนิติพล ทิพย์สุทธิ (2550 : บทคัดย่อ) มีข้อสรุปว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ พฤติกรรมที่ไม่อยู่ในกฎเกณฑ์ของสังคมแสดงถึงความไม่มีวินัย ความไม่รับผิดชอบ ความไม่ซื่อสัตย์ การไม่กล้าแสดงออก การไม่สนใจเรียน ความเกียจคร้าน การใช้สารเสพติด เป็นต้น จากพฤติกรรมเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาในด้านต่างๆ ของนักเรียนอย่างมากทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม โดยองค์ประกอบทั้ง 3 ด้านมีความสำคัญมากในการปรับตัวของบุคคลโดยอาจจะส่งผลกระทบต่อปรับตัวที่ไม่ดีของบุคคลตามมาทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงได้ รวมทั้งการไม่สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมได้อีกด้วย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการปรับพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเทวสังฆาราม) สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน โดยใช้หลักการใช้เบี่ยงพฤติกรรมเป็นแนวทางในการแก้ไขให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เหมาะสมยิ่งขึ้น

คำถามการวิจัย

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนสามารถลดได้จากการเสริมแรงด้วยเบี่ยงพฤติกรรมหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลของการเสริมแรงด้วยเบี่ยงพฤติกรรมต่อการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียน

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงด้วยเบี่ยงพฤติกรรมมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนลดลง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มีปัญหาทางพฤติกรรมในชั้นเรียนชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน และตะโกนเสียงดังรบกวนเพื่อนอื่น จำนวน 1 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น คือ การปรับพฤติกรรมด้วยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

2.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์ ครู และผู้ปกครอง เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในชั้นเรียน

3.2 แบบสำรวจเพื่อจัดลำดับความสำคัญของรางวัล ที่นักเรียนต้องการ ด้วยการแลกเปลี่ยนกับเบี้ยอรรถกร

3.3 แบบบันทึกการทำพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

4. ระยะเวลาในการวิจัยครั้งนี้ต้องดำเนินการเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน คือ

วันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ วันละ 30 นาทีของช่วงภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปรับพฤติกรรม หมายถึง การใช้ผลการทดลองตามหลักของการเรียนรู้ เทคนิควิธีการหลายวิธีมาผสมผสาน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลให้ได้พฤติกรรมของบุคคลที่พึงประสงค์

2. การปรับพฤติกรรมด้วยการเสริมแรงโดยใช้เบี้ยอรรถกร หมายถึงหมายถึง การนำวัตถุซึ่งเป็นสัญลักษณ์ เบี้ยสติกเกอร์รูปดาวที่สามารถใช้เปลี่ยนรางวัลอื่น ๆ ที่นักเรียนต้องการ โดยมีเป้าหมายเพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน หากนักเรียนหยุดกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ตามเงื่อนไขที่ครูกับนักเรียนตกลงกันไว้ นักเรียนจะได้รับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเพื่อนำไปแลกเปลี่ยนของหรือรางวัลที่นักเรียนต้องการ

3. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน หมายถึงพฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อบุคคลรอบข้างทำให้ไม่พึงพอใจ เช่น ชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน และตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน ได้แก่ ชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน และการตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่น ด้วยเทคนิคการใช้เบียร์รรถกร
2. ทำให้เกิดแนวทางในการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียนให้กับครูผู้สอนและครูประจำชั้น

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการทบทวนเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน
  - 1.1 ความหมายของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน
  - 1.2 สาเหตุของการมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน
  - 1.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
2. ทฤษฎีการเรียนรู้และการปรับพฤติกรรม
ความหมายของการปรับพฤติกรรม
วิธีการปรับพฤติกรรม
  - 2.3 ขั้นตอนในการปรับพฤติกรรม
  - 2.4 เทคนิคในการปรับพฤติกรรม
  - 2.5 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม
3. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
  - 3.1 ความหมายของเบี้ยอรรถกร
  - 3.2 หลักการใช้เบี้ยอรรถกรให้มีประสิทธิภาพ
  - 3.3 ข้อควรพิจารณาในการใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
  - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน

ความหมายพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในชั้นเรียน (Undesirable Behavior) ลักษณะพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในชั้นเรียน คือพฤติกรรมของนักเรียนที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอน ในชั้นเรียนซึ่งรวมถึงพฤติกรรมที่ก่อความวุ่นวายในชั้นเรียนด้วย จากการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ดังนี้

รุ่งทิพย์ พรหมณะ (2546 : 13) กล่าวว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (Undesirable Behavior) หมายถึงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก พฤติกรรมนั้นเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กปรับตัวต่อชีวิต ภายหน้าได้ยาก และการมีพฤติกรรมเช่นนั้นทำให้เด็กขาดความสุขในขณะนั้นหรือในเวลาต่อมา และพฤติกรรมนั้นเป็นที่หนักใจ ขัดต่อบุคคลอื่น และสังคม

พัฒนา สุนทรสันต์ (2551) กล่าวว่า พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ พฤติกรรมของ นักเรียนในชั้นเรียน ในลักษณะของการพูดเสียงดัง พูดแทรกระหว่างครูสอน ลูกจากที่นั่งโดยไม่ได้ รับผิดชอบต่อหน้าที่เพื่อนในชั้นเรียน วิ่งเล่นในชั้นเรียน ไม่สนใจเรียน เข้าแถวไม่เป็นระเบียบ มาโรงเรียน สาย ไม่ทำวอร์ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาในชั้นเรียนทำให้กิจกรรมการ เรียนการสอนชะงักงัน การสอนไม่บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ครูขาดความ ต่อเนื่องในการสอน ไม่สามารถสอนให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ได้

วัลนิกา ฉลากบาง (2551) กล่าวว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ คือ พฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสมที่พบในชั้นเรียน เช่น นักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่ฟังคำอธิบายของครู ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ ทำงานหรือกิจกรรมที่ครูมอบหมาย ไม่ถามและตอบคำถามครู ไม่ส่งการบ้าน นักเรียนบางคนอาจ แสดงออกในลักษณะก้าวร้าวรังแกเพื่อน ก่อกวนความสงบในชั้นเรียนซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ ก่อให้เกิดความรำคาญกับครูแล้วยังก่อกวนเพื่อนในชั้นเรียนด้วย

รัชนี ดันติเสวี (2533, อ้างถึงใน มธุรส หอทอง 2542 : 14) กล่าวว่า พฤติกรรมก่อกวน ในชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่รบกวนการเรียนการสอนโดยการแทรกแซงการเรียนการสอนใน ชั้นเรียนดังนี้

1. ลูกจากที่นั่งหรือการเดิน หรือการวิ่งไปมารอบๆห้อง โดยไม่ได้รับอนุญาตจาก ครูผู้สอน
2. คุยกับเพื่อนในชั้นเรียน
3. แหย่หรือรังแกเพื่อน โดยใช้วัยยะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายไปกระทบร่างกาย ของเพื่อน กระแทกโต๊ะเรียน
4. เล่นกับเพื่อนหรือวัตถุสิ่งของที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนในชั้นเรียน
5. ทำเสียงดัง โดยการเปล่งเสียงออกจากลำคอ หรือโดยการใช้นิ้วของหรือใช้ส่วนใด ส่วนหนึ่งของร่างกาย เช่น การตะโกน การทำเสียงดัง การทูปโต๊ะ เคาะโต๊ะ ผีวปาก เป็นต้น

อลัน และ โรเบิร์ต (อ้างถึงใน มธุรส หอทอง 2542 : 15) กล่าวว่า พฤติกรรมก่อกวนใน ชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรม ดังนี้

1. การลุกออกจากที่นั่งโดยไม่ได้รับอนุญาตจากครูผู้สอน เช่น การยืน การวิ่ง การ เดินไปมารอบ ๆ ห้องเรียน

2. การพูดออกเสียงหรือการทำให้เกิดเสียงในช่วงเวลาเรียน

3. เกี่ยวกับพฤติกรรมเคลื่อนไหวซึ่งเข้าไปแทรกแซงการเรียนของนักเรียนคนอื่น เช่น เอาส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายไปกระทบร่างกายนักเรียนคนอื่น กระแทกโต๊ะเรียน กระแทก วัตถุสิ่งของของเพื่อนนักเรียนในชั้นเรียน

จากความหมายของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์กล่าวโดยสรุปได้ว่าเป็นพฤติกรรมที่ ก่อความกวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้กับเพื่อนนักเรียนที่ตั้งใจเรียน พฤติกรรมที่ไม่อยู่ใน กฎเกณฑ์ของสังคมแสดงถึงความไม่มีวินัย ความไม่รับผิดชอบ โดยส่วนมากจะแสดงพฤติกรรม การตะโกน การลุกจากที่นั่ง การเดิน การวิ่งในห้องเรียน เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้นับเป็น พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในขณะที่เรียนทั้งสิ้น

สาเหตุของการมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้นได้ระบุสาเหตุไว้ 3 ประการ ดังนี้ (รุ่งทิพย์ พรหมณะ 2546 : 14)

1. สภาพสังคม อันได้แก่ความเปลี่ยนแปลงและความขัดแย้งในด้านค่านิยมต่างๆ เทคโนโลยี และวัฒนธรรมใหม่ๆ ที่เผยแพร่เข้ามา รวมทั้งสภาพทางเศรษฐกิจที่ทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบและแข่งขันกัน

2. สภาพครอบครัวที่เป็นปัญหา เช่น สภาพที่บิดามารดาต้องแยกกันอยู่ เนื่องจาก ความจำเป็นในด้านอาชีพ ความแตกร้างในครอบครัว การดิ้นรนเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้บิดามารดาไม่มีเวลาที่จะอบรมบ่มจิตใจแก่บุตรธิดา

3. สภาพในโรงเรียน โรงเรียนมีบทบาทสำคัญในการหล่อหลอมและพัฒนา พฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียน แต่เนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนนักเรียน จำนวนมาก ทำให้ครูรู้จักนักเรียนแต่ละคนไม่ถ่องแท้ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นไปอย่างผิวเผิน การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนทำได้ไม่มากนัก ทำให้นักเรียนยังแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกมา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

จารุณี เต็นจิ (2551 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้โดยใช้เรื่องราวทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่ได้รับการสอนโดยใช้เรื่องราวทางสังคมมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง

สุวินันท์ สีลาโคตร (2550 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมที่ไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียนและนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีการพูดคุย เล่นและแหย่เพื่อนน้อยลง ตลอดจนนักศึกษามีความตั้งใจในการเรียนดีขึ้น ซึ่งเห็นจากการซักถาม โต้ตอบกับผู้สอนมากขึ้น

ศศวรรณ เทศศรีเมือง (2535 : 49 – 52 , อ้างถึงใน จารุวรรณ ภัทรจารินกุล 2551 : 27) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการชี้แนะที่มีต่อการขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสตรีราชินูทิศ จังหวัดอุดรธานี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมตนเอง 8 คน และกลุ่มได้รับการชี้แนะ 8 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการควบคุมตนเองมีความขยันหมั่นเพียรในการเรียนเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนที่ได้รับการชี้แนะจากเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการปรับพฤติกรรมโดยการควบคุมตนเองนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์

เบล็คเกอร์ (Blecker 1967, อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2539 : 198) ศึกษาพบว่าเด็กที่มีความผิดปกติทางอารมณ์ อายุ 9 ขวบ จำนวน 11 คน มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ 80 เปอร์เซ็นต์ของพฤติกรรมทั้งหมด เขาจึงสร้างกฎขึ้นในชั้น โดยกำหนดให้ทุกคนนั่งอยู่กับที่มองมาที่หน้าชั้น ยกมือขึ้นถามตอบคำถาม ทำโຕ้ะเรียนให้สะอาด จากนั้นจึงให้เบียร์รรถโดยการจดเป็นแต้มใส่ไว้บนกระดาษบน โຕ้ะของเด็กแต่ละคน ซึ่งแต้มที่เด็กได้นั้น เป็นผลมาจากการประเมินพฤติกรรมของเด็กตามกฎที่ตั้งไว้ โดยที่ทำการประเมินวันละ 5 ครั้ง (หลังจากการสอนในแต่ละชั่วโมง) แต้มเหล่านั้นสามารถนำมาแลกเปลี่ยนเป็นขนมได้ ผลปรากฏว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์เหล่านั้นลดลงเหลือเพียง 10 เปอร์เซ็นต์ของพฤติกรรมทั้งหมด

สุภา มาลากุล ณ อยุธยา (2522 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง เด็กที่มีพฤติกรรมแปรปรวนพบว่า เด็กมีปัญหาหนีเรียนการหนีโรงเรียน หนีบ้าน และพฤติกรรมก้าวร้าว ปัญหาสำคัญที่อาจจะ เป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมแปรปรวน ส่วนใหญ่สืบเนื่องมาจากสัมพันธภาพที่ไม่ดีระหว่างพ่อแม่กับเด็ก เด็กมี ปมด้อยเมื่อเทียบกับพี่น้อง และเด็กบางรายขาดการอบรมที่ถูกต้องและถูกทอดทิ้ง แสดงปฏิกิริยาต่อปัญหาที่เกิดโดยใช้วิธีหลีกเลี่ยงไม่เผชิญอุปสรรค รองลงมาคือ ก้าวร้าวต่อต้าน เพื่อฝัน และประพฤติดัวเป็นเด็กกว่าอายุ

ทฤษฎีการเรียนรู้และการปรับพฤติกรรม

การปรับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมในสภาพการณ์ทั่วไปนิยมนำทฤษฎีการเรียนรู้โดยวางเงื่อนไขแบบการกระทำของสกินเนอร์ (Skinner, อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต 2543 : 30-33) มาประยุกต์ใช้ สกินเนอร์เชื่อว่าพฤติกรรมส่วนใหญ่เกิดจากการเรียนรู้หลักการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นผู้เรียนต้องเป็นฝ่ายกระทำเอง มิใช่เกิดจากสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้น เช่น การที่หนูกินอาหารเพราะหนูเป็นผู้กดคันจึงได้รับอาหาร นอกจากนี้ยังกล่าวถึงหลักพฤติกรรมของคนอยู่ภายใต้การควบคุมของผลการกระทำที่เคยรับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ เงื่อนไขการเสริมแรง (Contingency of reinforcement) ได้แก่ การที่เราได้รับสิ่งที่พอใจและเงื่อนไขการลงโทษ (Contingency of Punishment) ซึ่งหมายถึงการได้รับสิ่งที่ไม่พึงพอใจและได้อธิบายเกี่ยวกับการเกิดพฤติกรรมคือ กฎแห่งผล (Law of Effect) ไว้ว่ามีการกระทำบ่อยครั้งที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ว่าจะอะไรคือสิ่งเร้า ในกรณีที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนรู้ ถูกสร้างขึ้นระหว่าง การตอบสนองกับการเสริมแรงมากกว่าความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองสาระสำคัญทุกอย่างที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้การวางเงื่อนไข ผลการกระทำคือ เมื่อการตอบสนองได้รับการเสริมแรงในการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไข สิ่งเร้าการตอบสนองเกิดจากการที่มีสิ่งเร้าภายนอกมากระตุ้นและมีลักษณะเป็นไปโดยอัตโนมัติแต่ การเรียนรู้การวางเงื่อนไขผลกระทำ (Operant Conditioning) เราจะกระทำพฤติกรรมตอบสนองที่เกิดขึ้นโดยตนเอง ลงมือกระทำด้วยความตั้งใจโดยคาดหวังผลอย่างใดอย่างหนึ่งที่เราต้องการ เช่น ได้รับการเสริมแรง ได้รับรางวัลหรือเพื่อหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ไม่พึงพอใจ พฤติกรรมแบบการวางเงื่อนไขการกระทำนี้เกิดขึ้นเป็นส่วนใหญ่ในชีวิตประจำวันของเราโดยที่ผลของพฤติกรรมจะเป็นเงื่อนไขควบคุมการแสดงออกของพฤติกรรมนั้นทำให้เกิดผลที่พึงพอใจตามมา ก็มีแนวโน้มว่าพฤติกรรมนั้นจะลดลงและหายไปที่สุด

แนวคิดและหลักการเรียนรู้ของทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ เน้นการกระทำของผู้รับการทดลองหรือผู้ที่เรียนรู้ มากกว่าสิ่งเร้าที่ผู้ทดลองหรือผู้สอนกำหนด กล่าวคือเมื่อบุคคลเกิดการเรียนรู้จากสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่งเราจะให้ผู้เรียนเลือกแสดงพฤติกรรมเองโดยไม่บังคับหรือบอกแนวทางการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนเรียนรู้แล้วจึงเสริมแรงพฤติกรรมนั้นๆ ทันทีเพื่อให้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมที่แสดงออกนั้นเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่ง ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำนั้น พฤติกรรมหรือการตอบสนองจะขึ้นอยู่กับเสริมแรง (Reinforcement)

การเสริมแรง (Reinforcement) หมายถึง สิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ในพฤติกรรมที่เกิดขึ้นแล้วมีแนวโน้มจะเกิดขึ้นอีกและมีความคงทนถาวรเช่น การกดคันและจิกเป็นสีของ

นกพิราบได้ถูกต้องทุกครั้งเมื่อหิวหรือต้องการ ในการทดลองของสกินเนอร์ตัวเสริมแรงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1. ตัวเสริมแรงทางบวก (Positive Reinforcer) หมายถึง สิ่งเร้าใดเมื่อนำมาใช้ทำให้ อัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้นเช่น การให้รางวัล อาหาร คำชมเชย

2. ตัวเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcer) หมายถึง สิ่งเร้าใดเมื่อนำออกไปแล้วทำให้ อัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้นเช่น ส่งเสียงดัง คำตำหนิ อากาศร้อน

การปรับพฤติกรรมด้วยการวางเงื่อนไข หลักที่ใช้ในเรื่องนี้เป็นหลักเกี่ยวกับการปลูกฝัง พฤติกรรมใหม่ให้แก่เด็กคือเราจะใช้การเสริมแรงเป็นสิ่งควบคุมพฤติกรรมเช่น นักเรียนที่มี พฤติกรรมชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน ตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่น ครูอาจดำเนินการคือเมื่อนักเรียน มีพฤติกรรมลดลงตามเงื่อนไขที่วางไว้ นักเรียนจะได้รับดาวไปแลกรางวัล แต่เมื่อนักเรียนมี พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์คงที่หรือไม่ลดลงตามเงื่อนไขก็จะไม่ได้รับดาว จากหลักการนี้อาจกล่าว ได้ว่า การเสริมแรงมีอิทธิพลช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ว่าการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์คือ ชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน ตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่นลดลงคือ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่นักเรียน ต้องทำ

ในการปรับพฤติกรรมครั้งนี้เป็นการปลูกฝังให้นักเรียนลดพฤติกรรมชวนเพื่อนคุยขณะ ครูสอน ตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่น ให้น้อยลงตามเงื่อนไข ก็จะได้รับดาวเพื่อนำไปแลกของรางวัล ตามที่ต้องการ หลักสำคัญในทฤษฎีวางเงื่อนไขแบบกระทำของสกินเนอร์ คือ การควบคุมการ ตอบสนองได้ด้วยวิธีการเสริมแรง กล่าวคือผู้วิจัยจะให้การเสริมแรงเฉพาะเมื่อมีการตอบสนองที่ ต้องการให้เกิดเป็นนิสัยติดตัวต่อไป ตัวอย่างคือ ให้นักเรียนลดพฤติกรรมชวนเพื่อนคุยขณะ ครู สอน ไม่ ตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่น ตามเงื่อนไขภายในระยะเวลา 30 นาที ได้ดาวแลกรางวัลตาม เงื่อนไขที่ตกลงกัน หรือสะสมแลกสิ่งของที่ต้องการอย่างอื่นตามอัตราแลกเปลี่ยน

ดังนั้นถ้าจัดเงื่อนไขการเรียนรู้ให้เหมาะสมก็สามารถปรับพฤติกรรมได้ สำหรับตัว เสริมแรงจำแนกได้เป็น 2 ประเภทคือ ตัวเสริมแรงปฐมภูมิคือ ตัวเสริมแรงที่มีสภาพเป็นตัว เสริมแรงโดยธรรมชาติ ส่วนตัวเสริมแรงทุติยภูมิคือ ตัวเสริมแรงที่สามารถนำไปสู่ตัวเสริมแรง อย่างอื่นได้เช่น คะแนน เงิน เกรด เบี้ยหรืออาจเป็นตัวเสริมแรงที่คนเกิดการเรียนรู้แล้วต้องการตัว เสริมแรงขึ้นมาเช่น คำชม เกียรติยศหรือเหรียญตรา เป็นต้น ในการเสริมเรานั้นสามารถกระทำได้ หลายลักษณะเช่น การเสริมแรงทุกครั้งทุกช่วงเวลาที่น่านอนจะทำให้พฤติกรรมเกิดขึ้นและลดลง อย่างรวดเร็ว ส่วนการเสริมแรงเป็นบางครั้งหรือบางช่วงเวลาก็จะมีผลทำให้พฤติกรรมเกิดขึ้นช้า ๆ และก็ลดลงช้า ๆ ด้วยเช่นกัน

ความหมายของการปรับพฤติกรรม

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 14) กล่าวว่า การปรับพฤติกรรมหมายถึง การใช้เทคนิคหรือวิธีการปรับพฤติกรรมวิธีการใดวิธีการหนึ่งหรือหลายวิธีผสมผสานกันเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตลอดทั้งสร้างสรรค์และเสริมสร้างให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์

อารี พันธุ์ณี (2537 : 209) ได้กล่าวถึงการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมด้วยการวางเงื่อนไขว่าหลักที่ใช้ในเรื่องนี้เป็นหลักการปลูกฝังพฤติกรรมใหม่ให้แก่เด็กคือการให้เสริมแรงเป็นสิ่งควบคุมพฤติกรรมมีส่วนช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้

ประเทือง ภูมิภักทราคม (2540 : 31) สรุปความหมายของการปรับพฤติกรรมว่า หมายถึงการประยุกต์หลักพฤติกรรม หรือหลักการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมโดยเน้นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้หรือวัดได้สำคัญ

สมโภช เอี่ยมสุภายิต (2536 : 2) ให้ความหมายของการปรับพฤติกรรม หมายถึง การประยุกต์หลักพฤติกรรมเพื่อแก้ไขพฤติกรรมจากเหตุที่ไม่เหมาะสมให้เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม

ฟิชเชอร์ และ โกโครอส (Fischer and Gochros 1975 : 8 อ้างถึงในเย็น ชีรพิพัฒน์ชัย 2541 : 22) ให้ความหมายของการปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) ว่าเป็นการประยุกต์หลักการเรียนรู้ที่ได้จากการทดลองทางจิตวิทยาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป้าหมายได้อย่างเป็นระเบียบ

โวลเป (Wolpe, อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภายิต 2543 : 2) กล่าวว่า การปรับพฤติกรรมเป็นการใช้ผลที่ได้จากการทดลองหลักของการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่เหมาะสมขึ้น ส่วน โอแลรี่และวิลสัน (O'Learys and Wilson, อ้างถึงในสมโภชน์ เอี่ยมสุภายิต 2543 : 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นการประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้และข้อค้นพบจากจิตวิทยาการทดลองเพื่อใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์

จากความหมายของการปรับพฤติกรรมดังกล่าวพอจะสรุปได้ว่าการปรับพฤติกรรมหมายถึง การใช้ผลจากการทดลองตามหลักของการเรียนรู้ เทคนิควิธีการหลายวิธีมาผสมผสาน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลให้ได้พฤติกรรมที่พึงประสงค์

วิธีการปรับพฤติกรรม

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2543 : 9-10) ได้แบ่งวิธีการปรับพฤติกรรมออกเป็น 7 ลักษณะดังนี้

1. มุ่งเน้นที่พฤติกรรมโดยตรง โดยที่พฤติกรรมนั้นจะต้องสังเกตเห็นได้และวัดได้ ตรงกันซึ่งพฤติกรรมในที่นี้หมายถึง สิ่งที่บุคคลกระทำ แสดงออก ตอบสนองหรือโต้ตอบสิ่งใดสิ่งหนึ่งในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ ได้ยินได้ นับได้ อีกทั้งวัดได้ ตรงกันด้วยเครื่องมือที่เป็นวัตถุวิสัยไม่ว่าการแสดงออกหรือการตอบสนองนั้นเป็นภายในหรือภายนอกก็ตามเช่น การร้องไห้ การเดิน การคิด การเดินของชีพจร การอ่านหนังสือ เป็นต้น

2. ไม่ใช้คำที่เป็นการตีตรา เช่น คำว่าก้าวร้าว ฉลาด โง่ เกเร ขี้เกียจ เก่ง เป็นต้น เพราะคำตีตราเหล่านี้มักเป็นคำที่มีความหมายกว้างๆ ที่รวมพฤติกรรมหลายๆ ลักษณะเข้าด้วยกัน จึงทำให้ไม่ชัดเจนยากแก่การสังเกตให้ตรงกันเนื่องจากต่างคนต่างรับรู้คำตีตรานี้ต่างกัน และยากแก่การจัดโปรแกรมการปรับพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายได้ นอกจากนี้บุคคลที่ถูกตีตราอาจจะพยายามทำตนให้มีลักษณะเหมือนกับที่ถูกตีตรา เช่น ถ้าตีตราเด็กว่าขี้เกียจเด็กอาจแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงให้เห็นว่าขี้เกียจการตีตรายังทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความอับอายได้ ถ้าการตีตรานั้นเป็นการตีตราในลักษณะที่ไม่เหมาะสม เช่น ตีตราเด็กว่าเห็นแก่ตัว ซึ่งถ้าผู้ปกครองรู้เข้าก็อาจเกิดความอับอายได้ เป็นต้น

3. พฤติกรรมไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมที่ปกติและไม่ปกติก็ตามย่อมเกิดจากการเรียนรู้ในอดีตทั้งสิ้น ดังนั้นพฤติกรรมเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยกระบวนการเรียนรู้

4. การปรับพฤติกรรมจะเน้นที่สภาพและเวลาในปัจจุบันเท่านั้น แม้ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นในอดีตก็ตาม แต่เงื่อนไขสิ่งเร้าและผลกรรมในสภาพปัจจุบันเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่เรียนรู้ในอดีตนั้น จะมีแนวโน้มที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งหรือลดลงในสภาพปัจจุบันก็จะทำให้สามารถปรับสิ่งเร้าและผลกรรมนั้นได้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพื่อจะทำให้พฤติกรรมดังกล่าวนั้นจะเปลี่ยนแปลงไปตามเป้าหมายที่ต้องการ

5. การปรับพฤติกรรมจะเน้นที่วิธีการทางบวกมากกว่าที่จะใช้วิธีการลงโทษในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล เนื่องจากเป้าหมายของการปรับพฤติกรรมนั้น จะเน้นที่การเพิ่มพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จึงจำเป็นที่จะใช้วิธีทางบวก เพื่อสนับสนุนให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มมากขึ้น วิธีการทางบวกเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์น้อยกว่าการใช้วิธีการลงโทษอีกด้วย นอกจากนี้ การลงโทษยังเป็นวิธีการที่ไม่มีประสิทธิภาพเลย ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ให้ไปในทิศทางพึงประสงค์เนื่องจากการลงโทษเป็นวิธีการที่ใช้เพื่อการระงับพฤติกรรมเท่านั้น หากใช้เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมไม่แต่

อย่างไรก็ตาม การลงโทษไม่ควรจะใช้เลย การลงโทษควรจะใช้อย่างยิ่งในกรณีที่บุคคลมีพฤติกรรมที่มีความรุนแรง ตลอดจนพฤติกรรมนั้นอาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตได้ อีกทั้งถ้าพบได้ว่าจะไม่มีโอกาสที่จะพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้แก่บุคคลเลยถ้าไม่ลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของบุคคลนั้นเสียก่อน นอกจากนี้การลงโทษยังสนองวัตถุประสงค์ ในแง่ที่ว่าหยุดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ชั่วขณะหนึ่ง เพื่อที่จะได้มีเวลาพอที่จะเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์

6. วิธีการปรับพฤติกรรมนั้นสามารถใช้ได้อย่างเหมาะสมตามลักษณะปัญหาของแต่ละบุคคลเนื่องจากมีความเชื่อว่าบุคคลแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันการลงโทษวิธีหนึ่งอาจจะใช้ได้ผลกับคนๆ หนึ่ง แต่อาจจะใช้ไม่ได้ผลกับอีกหลายๆ คนได้เช่นเดียวกัน ตัวเสริมแรงตัวหนึ่งอาจจะมีประสิทธิภาพสูงมากเมื่อใช้กับคนบางคน แต่อาจจะไม่มีประสิทธิภาพเลยถ้าใช้กับคนอีกกลุ่มหนึ่งดังนั้นในการดำเนินการปรับพฤติกรรมจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

7. วิธีการปรับพฤติกรรมเป็นวิธีการที่ได้รับการพิสูจน์มาแล้วว่ามีประสิทธิภาพและได้ผล โดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์

ขั้นตอนในการปรับพฤติกรรม รุจา เจนวีระนนท์ (2549 , อ้างถึงใน 2551) ได้นำเสนอขั้นตอนที่ใช้ในการปรับพฤติกรรมดังนี้

1. การเสริมแรง เป็นการส่งเสริมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ให้ซ้ำอีกเมื่อได้รับคำชมหรือรางวัล
2. การหยุดยั้ง เป็นการงดให้รางวัล งดให้ความสนใจต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์
3. การงดร่วมกิจกรรม เป็นการงดในช่วงเวลาจำกัด แต่ไม่ควรงดนานเกินไป
4. การทำสัญญากับเด็ก เป็นการเซ็นสัญญาระหว่างครูกับนักเรียนในลักษณะที่เป็นลายลักษณ์อักษร ระยะเวลาการทำสัญญาไม่ควรนานเกินกว่าที่เด็กจะทำได้ มีการตรวจสอบตลอดเวลา เมื่อผิดสัญญาควรมีการลงโทษ หากมีการปฏิบัติครบถ้วนควรให้รางวัลแก่เด็ก
5. การลงโทษ เป็นขบวนการในการขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็ก และไม่让孩子แสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อีก
6. การเป็นแบบอย่างที่ดี ครูควรเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เด็กอาจยึดครูเป็นแบบอย่างที่ดีในหลายๆ ด้าน นอกจากนี้อาจให้นักเรียนที่ดีเป็นแบบอย่างแทนก็ได้

เทคนิคในการปรับพฤติกรรมซึ่งมีวิธีการหลักๆ 4 วิธี (รุจา เจนวีระนนท์ 2549 , อ้างถึงใน 2551)

จากทฤษฎีการเรียนรู้และการปรับพฤติกรรม การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) คือการนำเอาหลักการและทฤษฎีต่างๆ ทางจิตวิทยาที่ได้ผ่านการวิจัย ทดสอบแล้ว

มาใช้ในการศึกษาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้วยวิธีการอย่างเป็นระบบ และเป็นวิทยาศาสตร์ โดยเทคนิคในการปรับพฤติกรรมซึ่งมีวิธีการหลักๆ 4 วิธี คือ

1. การควบคุมตนเองและการบังคับตนเอง

คือการทำที่บุคคลสามารถควบคุมพฤติกรรม หรือการกระทำของตนเองได้ โดยที่เขาสามารถเลือกพฤติกรรมเป้าหมาย และกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้นด้วยตัวเอง การควบคุมตนเองและการบังคับตนเองถือว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของการปรับพฤติกรรม เพราะการปรับพฤติกรรมมุ่งหมายที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลที่ไม่พึงประสงค์ให้เกิดเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยเขาสามารถบังคับและควบคุมตัวเองได้ ให้ประพฤติปฏิบัติหรือกระทำแต่ในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม จึงถือว่าได้บรรลุเป้าหมายของการปรับพฤติกรรม การปรับพฤติกรรม โดยการพัฒนาการควบคุมตนเองนั้น เราสามารถนำเอาเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ได้หลายประการ เช่น การควบคุมสิ่งเร้าไม่ไห้มากระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การสังเกตตนเองในพฤติกรรมที่แสดงออกต่างๆ และหมั่นยับยั้ง การเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองในเรื่องพฤติกรรมที่ถูกต้อง และการพัฒนาความรับผิดชอบให้มากขึ้นหรือในระดับที่สูงขึ้น

ขั้นตอนในการควบคุมตนเอง

การควบคุมตนเอง มีวิธีการดังรายละเอียดดังต่อไปนี้ (สุพล ชัดเชื้อ 2535:11-12 ; อ้างถึงใน จารุวรรณ ภัทรจารินกุล 2551 : 26)

ขั้นที่ 1 การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) คือ การกำหนดเกณฑ์ในการแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งด้วยตนเอง ซึ่งการตั้งเป้าหมายนี้จะช่วยให้ผู้แสดงพฤติกรรมรู้ถึงพฤติกรรมที่ต้องการกระทำอย่างชัดเจน

ขั้นที่ 2 การสังเกตตนเอง (Self – Monitoring) เป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกตหรือจำแนกลักษณะของพฤติกรรมของตนเอง พิจารณาว่าตนได้ทำพฤติกรรมตามเป้าหมายแล้วหรือยัง การสังเกตตนเองมักจะทำควบคู่ไปกับการบันทึกพฤติกรรม โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. จำแนกพฤติกรรมเป้าหมายว่า พฤติกรรมอะไรที่ต้องการสังเกต
2. กำหนดเวลาที่จะสังเกตและบันทึกพฤติกรรม
3. กำหนดวิธีการบันทึกและเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกพฤติกรรม
4. สังเกตและบันทึกพฤติกรรม
5. ทำแผนภาพหรือกราฟแสดงผลการบันทึกพฤติกรรม
6. วิเคราะห์ข้อมูลที่บันทึก เพื่อที่จะได้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งจะมีผลต่อ

การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

ขั้นที่ 3 การประเมินตนเอง (Self – Evaluation) หมายถึง การที่บุคคลตัดสินพฤติกรรมของตนเอง โดยการประเมินคุณค่าของพฤติกรรมจากข้อมูลที่ได้จากการบันทึกด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เขาได้พิจารณาพฤติกรรมที่กำลังทำอยู่อย่างถี่ถ้วน

ขั้นที่ 4 การเสริมแรงตนเอง (Self – Reinforcement) คือ การจัดผลกรรมที่เป็นแรงเสริมให้แก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยตนเอง เพื่อให้พฤติกรรมนั้นเพิ่มขึ้นโดยที่เจ้าของพฤติกรรมเป็นผู้ดำเนินการเพื่อให้ได้แรงเสริมนั้นด้วยตนเองสำหรับกระบวนการปรับพฤติกรรมด้วยวิธีการควบคุมตนเองมีผู้นำกระบวนการมาปรับปรุง จาก 4 ขั้นตอน เป็น 5 ขั้นตอนดังนี้ (กรณี อินทพร 2526 : 33)

ขั้นที่ 4.1 ให้นักเรียนเป็นผู้กำหนดหรือมีส่วนร่วมกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย (Self-Target Behavior)

ขั้นที่ 4.2 ให้นักเรียนเป็นผู้กำหนดหรือมีส่วนร่วมกำหนดเงื่อนไขการเสริมแรง (Self - Contingency of Reinforcement)

ขั้นที่ 4.3 ให้นักเรียนทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมตนเอง (Self – Observation and Self-Recording)

ขั้นที่ 4.4 ให้นักเรียนประเมินพฤติกรรมตนเอง (Self – Evaluation)

ขั้นที่ 4.5 ให้นักเรียนเสริมแรงตนเอง (Self – Administration of Reinforcement) การควบคุมตนเอง เป็นวิธีการปรับพฤติกรรมด้วยตนเองของนักเรียนอย่างเป็นระบบระเบียบ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถสรุปขั้นตอนในการควบคุมตนเองได้ดังนี้ ขั้นกำหนดพฤติกรรมเป้าหมาย ขั้นกำหนดเงื่อนไขการเสริมแรง ขั้นสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเอง ขั้นประเมินพฤติกรรมตนเอง และขั้นรับการเสริมแรง

กลวิธีในการควบคุมตนเอง

กลวิธีในการควบคุมตนเองที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การฝึกการควบคุมตนเอง (พ่อง พรรณ เกิดพิทักษ์ 2526 : 111-112, อ้างถึงใน จารุวรรณ ภัทรจารินกุล 2551 : 27) ซึ่งประกอบด้วย

1. การฝึกการควบคุมตนเองโดยการจัดประสบการณ์การควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ให้แก่บุคคลที่ประสงค์จะควบคุมพฤติกรรมของตนเอง โดยขั้นแรกควรจะให้บุคคลนั้นมีประสบการณ์ในการถูกบุคคลอื่นควบคุมพฤติกรรมที่เขาพึงประสงค์จะควบคุมเสียก่อน และหลังจากที่การปรับพฤติกรรมได้ดำเนินไปจนบรรลุเป้าหมาย พฤติกรรมที่ได้รับการปรับแล้วซึ่งเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอผู้ปรับพฤติกรรมควรจะทำอย่างค่อยๆ ถอดแรงเสริมตลอดทั้งกระบวนการ ที่ใช้ในการปรับพฤติกรรมนั้นออกไป แล้วเปิดโอกาสให้บุคคลนั้นได้เริ่มต้นกระบวนการในการปรับพฤติกรรมนั้นๆ ของเขาเอง พร้อมทั้งหาวิธีรักษาพฤติกรรมนั้นให้คงอยู่

การฝึกการควบคุมตนเอง โดยการฝึกให้บุคคลที่พึงประสงค์จะควบคุมพฤติกรรมของตนเอง ให้รู้จักสังเกตพฤติกรรมเป้าหมายจากตัวแบบ และฝึกให้รู้จักการเลือกเลียนแบบพฤติกรรมที่ต้องการจะเลียนแบบจากตัวแบบให้ได้อย่างเหมาะสม

2. การฝึกการควบคุมตนเองโดยการสังเกตตนเอง ในกรณีนี้บุคคลที่พึงประสงค์จะปรับพฤติกรรมของตนเองจะต้องกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายตามที่ตนคาดหวังและตั้งเป้าหมายไว้ในการฝึกการควบคุมตนเองนี้จะต้องฝึกให้บุคคลนั้นรู้จักการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของตนเองและเรียนวิถีทางที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตนประสงค์

3. การฝึกการควบคุมตนเองโดยการกำหนดเงื่อนไขให้ตนเอง เงื่อนไขของบุคคลที่ประสงค์จะปรับพฤติกรรมของตนเองให้บรรลุเป้าหมายนั้น อาจได้แก่ เงื่อนไขของการเสริมแรงแก่ตนเองและเงื่อนไขของการลงโทษตนเอง ในกรณีที่บุคคลนั้นสามารถกระทำหรือมีพฤติกรรมที่สมความคาดหวังและบรรลุพฤติกรรมเป้าหมายที่ตนเองได้กำหนดไว้แล้ว บุคคลนั้นจะให้แรงเสริมแก่ตนเอง และแรงเสริมที่ตนเองให้แก่ตนเองจะมีค่าและเป็นพลังที่จะกระตุ้นให้บุคคลนั้นกระทำหรือมีพฤติกรรมในวิถีทางที่พึงประสงค์ต่อไป

4. การฝึกการควบคุมตนเองโดยการขจัดพฤติกรรมบางประการที่บุคคลนั้นถูกควบคุม นั้นถูกควบคุมด้วยสิ่งเร้าหรือต้องตกอยู่ภายใต้การควบคุมของสิ่งเร้าบางประการ ในกรณีเช่นนี้จะต้องอาศัยพลังใจที่เข้มแข็งของบุคคลนั้น ที่จะต้องหาทางที่จะถอยถอนสิ่งเร้านั้นออกไป เช่นการบังคับใจตนเอง การไม่ให้ความสนใจแก่สิ่งเร้านั้นๆ แม้ว่าสิ่งเร้านั้นจะเป็นสิ่งเร้าที่น่าพึงประสงค์ก็ตามแต่สิ่งเร้านั้นๆ ก็ทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถจะควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้บรรลุเป้าประสงค์ได้

5. การฝึกการควบคุมตนเอง โดยขจัดสิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ที่เป็นผลให้บุคคลนั้นมีพฤติกรรมหลีกเลี่ยง และทำให้บุคคลนั้นไม่สามารถบรรลุพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ กรณีเช่นนี้แสดงว่าพฤติกรรมที่พึงประสงค์ซึ่งเป็นพฤติกรรมเป้าหมายของบุคคลนั้นอาจจะยาก ไม่เชียวชวนให้กระทำ เพราะฉะนั้นบุคคลนั้นจึงหลีกเลี่ยงไปทำสิ่งอื่นที่ง่ายกว่า เป็นที่พึงพอใจมากกว่า ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องขจัดสิ่งเร้าที่ไม่พึงประสงค์ให้หมดไปจากสถานการณ์นั้นๆ เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถควบคุมตนเองไม่เกิดความวอกแวกหลีกเลี่ยงงานใดงานหนึ่งที่ตนจะต้องรับผิดชอบ และเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่จะต้องเกิดขึ้น

2. การสร้างพฤติกรรมใหม่

เป็นเทคนิคสำหรับใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่โดยการเสริมแรงต่อพฤติกรรมที่เราคาดหวังว่าจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ต้องการเช่นต้องการมาทำงานเช้ากว่าเดิม หรือทำงานให้มีความผิดพลาดน้อยลง โดยดำเนินการตามขั้นตอนคือ ขั้นแรกเลือกพฤติกรรมเป้าหมาย

ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ขั้นตอนที่สอง เลือกตัวเสริมแรงทางบวกที่เหมาะสม ขั้นตอนที่สาม ลงมือปฏิบัติแต่งพฤติกรรมพร้อมกับการให้การเสริมแรงคือการให้รางวัลในพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างเหมาะสม และให้การลงโทษในพฤติกรรมที่บกพร่อง แต่ทั้งนี้มีวิธีหนึ่งที่น่าสนใจคือเทคนิคการเลียนแบบ ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้โดยอาศัยการสังเกตจากพฤติกรรมของตัวแบบซึ่งได้แก่พฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างที่ดี ซึ่งพฤติกรรมของตัวแบบสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ให้แก่ตนเองหรือบุคคลที่เราต้องการสร้างพฤติกรรมได้

3. การลดพฤติกรรม

การลดพฤติกรรมหมายถึงการตัดทอนหรือลบพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ออกไปซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวอาจจะสร้างปัญหาและความเดือดร้อนให้ตัวเองและผู้อื่นได้ซึ่งเราสามารถ应用技术ต่างๆ เช่น การลงโทษ ซึ่งผู้ลงโทษจะต้องเข้าใจหลักการในการลงโทษ ดังนี้

ถ้าจะลงโทษต้องลงโทษให้รุนแรงที่สุดโดยพิจารณาให้เหมาะสมกับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลว่าเคยได้รับโทษสถานใดมาแล้ว

การลงโทษไม่ควรเพิ่มโทษอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เพราะอาจทำให้ผู้ถูกลงโทษค่อย ๆ ปรับตัวและทนต่อการลงโทษได้ จนทำให้การลงโทษไม่ได้ผล

ลงโทษทันทีและทุกครั้งที่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ปรากฏขึ้น ควรให้แรงเสริมแก่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ควบคู่กันไปด้วย

4. การเพิ่มพฤติกรรมหรือคงพฤติกรรมไว้

เมื่อมีการสร้างพฤติกรรมให้กับบุคคลแล้วส่วนที่สำคัญยิ่ง คือการธำรงรักษาพฤติกรรมให้คงอยู่ถาวรหรือนานที่สุด ซึ่งคงต้องอาศัยหลักการเสริมแรงในทางบวกเป็นหลัก แต่หากจำเป็นอาจเสริมแรงในทางลบก็ได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การเสริมแรงทางบวก

คือสิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจและส่งผลต่อพฤติกรรมที่จะดำรงอยู่กล่าวคือเกิดการตอบสนองที่จะมีพฤติกรรมนั้นๆ บ่อยขึ้น ซึ่งหลักการเสริมแรงทางบวกมีดังนี้

1. แรงส่งเสริมทันทีที่พฤติกรรมที่พึงประสงค์เกิด
2. ตัวเสริมแรงที่ให้ต้องมีขนาดและมีปริมาณมากพอ
3. ถ้าเป็นแรงเสริมทางสังคมผู้ให้ต้องแสดงออกอย่างจริงจัง
4. ต้องใช้การเสริมแรงไปตามขั้นตอนเริ่มต้นจากพฤติกรรมย่อยที่เป็นพื้นฐานก่อน

การเสริมแรงทางลบ

คือสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่บุคคลไม่พึงพอใจ ซึ่งบุคคลอาจหลบเลี่ยงหรือหลีกเลี่ยงได้ด้วยการทำพฤติกรรมบางอย่างบุคคลจะกระทำพฤติกรรมนั้นมากขึ้น ถ้าเขาเชื่อว่าจะช่วยให้เขา

หลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาได้ หลักของการเสริมแรงทางลบก็คือ การให้สิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจตลอดเวลาเพื่อจะได้แสดงพฤติกรรมหลีกเลี่ยงจากสิ่งเร้าที่ไม่พึงพอใจนั้น

จากการวิจัยเกี่ยวกับการเสริมแรงสกินเนอร์ได้แบ่งการให้แรงเสริมเป็น 2 ชนิดคือ

1. การเสริมแรงทุกครั้ง คือ การให้แรงเสริมแก่บุคคลเป้าหมายที่แสดงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ทุกครั้ง

2. การเสริมแรงเป็นครั้งคราว คือ ไม่ต้องให้แรงเสริมทุกครั้งที่บุคคลเป้าหมายแสดงพฤติกรรม

ขั้นตอนการเสริมแรง

1. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการเสริมแรงทางบวกจะดีกว่าทางลบ
2. การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความใกล้ชิดระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง
3. การเสริมแรงมีหลายวิธี อาจใช้วัตถุสิ่งของหรือถ้อยคำที่แสดงความรู้สึกก็ได้ที่สามารถสร้างบรรยากาศกระตุ้นให้ความพึงพอใจให้เกิดความสำเร็จหรือเครื่องบอกผล

กระทำว่าถูกผิดและอาจเป็นการส่งเสริมให้เกิดการเสริมแรงต่อไป

4. การเสริมแรงควรจะต้องให้สม่ำเสมอ นอกจากนั้นหลักการเสริมแรงยังทำให้สามารถปรับพฤติกรรมได้

5. ควรจะให้การเสริมแรงทันทีที่มีการตอบสนองได้อย่างถูกต้อง ซึ่งควรเกิดขึ้นภายในประมาณ 10 วินาที ถ้าหากมีการตอบสนองที่ต้องการซ้ำหลายครั้ง ๆ ก็ควรเลือกให้มีการเสริมแรงเป็นบางครั้งแทนที่จะเสริมแรงทุกครั้งไป

6. ควรจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามลำดับจากง่ายไปยากและเป็นตอนสั้นๆ ที่สอดคล้องกับความสามารถของผู้เรียน

ตารางการเสริมแรง

การเสริมแรงตามอัตราส่วนที่แน่นอน	Fixed-Ratio	(FR)
การเสริมแรงตามอัตราส่วนที่ไม่แน่นอน	Variable-Ratio	(VR)
เสริมแรงตามช่วงเวลาที่แน่นอน	Fixed-Interval	(FI)
การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน	Variable-Interval	(VI)

วิธีการเสริมแรง

การเสริมแรงแบบทุกครั้ง เช่น การเสริมแรงเกิดขึ้นทุกครั้ง ที่เด็กล้างมือก่อนรับประทานอาหาร การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่แน่นอน เช่น การเสริมแรงทุก ๆ 1 ชั่วโมงหลังจากทำพฤติกรรมไปแล้ว การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน เช่น บางทีก็ให้เสริมแรง 1 ชั่วโมง บางทีก็ให้

เสริมแรง 2 ชั่วโมง ครั้งที่แน่นอน เช่น แสดงพฤติกรรมออกกำลังกาย 3 ครั้งให้การเสริมแรง 1 ครั้ง การเสริมแรงตามจำนวนครั้งที่ไม่แน่นอนหรือแบบสุ่ม (Random) คือ บางครั้งก็ให้การเสริมแรง บางครั้งก็ไม่ให้การเสริมแรง

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับพฤติกรรม

ศรีตลา ตูลเตมี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการลดพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเรียนได้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยวิธีการเสริมแรงแบบดี อาร์ เอ ขณะทำแบบฝึกหัด วิชาคณิตศาสตร์โดยการเสริมแรงเฉพาะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ คือ มีความตั้งใจในการทำแบบฝึกหัดพบว่านักเรียนมีความตั้งใจทำแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์เพิ่มมากขึ้น ส่วนพฤติกรรมก่อนนอนในชั้นเรียนลดลง

ชลีพร วรวัสส์ (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้เบียร์รตกรต่อพฤติกรรมการมีวินัยในชั้นเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองแขวงยาว จังหวัดขอนแก่น ผลปรากฏว่าเบียร์รตกร มีผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมการมีวินัยในชั้นเรียนหลังจากการใช้เบียร์รตกรสูงกว่า พฤติกรรมการมีวินัยในชั้นเรียนก่อนการใช้เบียร์รตกรการวิจัยดังกล่าวเห็นได้ว่าการใช้เบียร์รตกร เป็นเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ

อาภา บ้านไกรทอง (2549 : บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้เบียร์รตกรเพื่อเพิ่มพฤติกรรมนั่งอยู่กับที่ในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเรียนอยู่ในชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2548 เพศชาย อายุ 14 ปี โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพมหานคร สังเกตพฤติกรรมไม่นั่งอยู่กับที่ในชั้นเรียนรูปแบบการทดลองเป็นรายกรณี Single Subject Design (ABA Design) ผลปรากฏว่าการใช้เบียร์รตกรสามารถเพิ่มพฤติกรรมนั่งอยู่กับที่ในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีพฤติกรรมนั่งอยู่กับที่ได้มากขึ้น และมองครูขณะสอนมากขึ้น

ยุพิน โกสูงเนิน (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคเบียร์รตกรและเทคนิคการเสริมแรงทางสังคมต่อพฤติกรรมส่งการบ้าน พบว่าการใช้เบียร์รตกร มีประสิทธิภาพสูงกว่าการเสริมแรงทางสังคม สรุปได้ว่าการใช้เบียร์รตกรและสิ่งเสริมแรงทางสังคมต่างช่วยเพิ่มพฤติกรรมส่งการบ้านของเด็ก

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงด้วยเบียร์รตกร

ความหมายของเบียร์รกร

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการใช้เบียร์รกรเป็นสิ่งเสริมแรงในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้เป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ดังนี้

พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์ (2540 : 21 – 22) ให้ความหมายของเบียร์รกรไว้ว่าการใช้เบียร์ คาว คะแนน หรือบัตรสะสมคะแนนเป็นตัวเสริมแรง โดยมีหลักว่าเมื่อทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะได้รับเบียร์รกรตามจำนวนที่กำหนดไว้แล้วบุคคลที่ถูกปรับพฤติกรรมสามารถนำเบียร์นี้ไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้ตามที่เขากำหนดไว้

อุ้นเรือน อำไพพัสดร์ (2540 : 15 – 17) ได้กล่าวถึงการสะสมเบียร์รางวัล (Token Economy) ว่าเป็นวิธีการเสริมแรงทุกขุมุมิ หรือตัวเสริมแรงที่เป็นเงื่อนไข ได้แก่ เหรียญ คาว แสตมป์ คะแนน คุปอง ฯลฯ ตัวเสริมแรงนี้สามารถนำมาแลกเปลี่ยนเป็นรางวัลที่เป็นอาหาร สิ่งของ และกิจกรรมได้หลังจากที่สะสมไว้ครบจำนวนที่กำหนด

ประเทือง ภูมิภัทราคม (2540 : 10 – 14) กล่าวถึงเบียร์รกรเป็นตัวเสริมแรงที่ต้องวางเงื่อนไข กล่าวคือ เบียร์รกรโดยตัวของมันเองแล้วไม่มีคุณสมบัติในการเป็นตัวเสริมแรงต้องใช้ควบคู่กับตัวเสริมแรงปฐมภูมิ หรือตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข เหตุนี้จึงทำให้เบียร์รกรมีคุณสมบัติเป็นตัวเสริมแรงแผ่ขยายที่มีประสิทธิภาพมากในการรักษาระดับ หรือเพิ่มพฤติกรรมได้มากกว่าตัวเสริมแรงอื่นๆ ใช้ได้กับเด็กทุกคนไม่ก่อให้เกิดการหมดสภาพเป็นตัวเสริมแรงที่สามารถนำเบียร์รกรไปแลกเปลี่ยนได้นั้นอาจเป็นอาหารหรือสิ่งเสพอได้ ตัวเสริมแรงทางสังคม กิจกรรม หรือสิทธิพิเศษในการใช้เบียร์รกรจะต้องระบุอัตราการแลกเปลี่ยนให้ชัดเจนว่าต้องการทำพฤติกรรมอะไร อย่างไร จึงจะได้รับเบียร์รกรเท่าไร และอัตราการแลกเปลี่ยนระหว่างเบียร์รกรและตัวเสริมแรงแลกเปลี่ยนก็ต้องระบุให้ชัดเจน

เย็น ธีรพิพัฒน์ชัย (2541 : 31) ให้ความหมายไว้ว่า เบียร์รกรนั้นเป็นตัวเสริมแรงที่จะมีคุณค่าของตัวเสริมแรงได้ต่อเมื่อสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงได้ ต่อเมื่อสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้ ตัวเสริมแรงที่นำไปแลกเปลี่ยนได้นั้น เรียกว่า ตัวเสริมแรงสนับสนุน (Back-up Reinforces) เบียร์รกรจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นถ้าสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงอื่น ๆ ได้มากกว่า 1 ตัวขึ้นไป เบียร์รกรนั้นมักจะอยู่ในรูปของเงิน เบียร์ คาว แสตมป์ หรือคุปอง เป็นต้น

สำออง พิศเพ็ง (2547 : 40) ให้ความหมายของเบียร์รกรว่า การให้ขนม หรือสิ่งของที่เด็กชอบ โดยมีหลักว่าเมื่อทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์จะได้รับเบียร์รกรตามจำนวนที่กำหนดไว้

จากความหมายของเบียร์รกรดังกล่าวโดยสรุปได้ว่าเบียร์รกรหมายถึงสิ่งซึ่งสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเสริมแรงตามเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปคาวเป็น

เบียร์รกร นักเรียนเป้าหมายจะได้รับเมื่อมีการลดพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์ได้ตาม ตารางเสริมแรงที่กำหนดไว้ตามเงื่อนไข

หลักการใช้เบียร์รกรให้มีประสิทธิภาพ

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2543 : 30) ได้กล่าวถึงหลักการใช้เบียร์รกรดังนี้

1. กำหนดเงื่อนไขในการให้เบียร์รกรให้ชัดเจนในการวิจัยครั้งนี้วางเงื่อนไขโดยให้นักเรียนลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน กำหนดตารางการแลกเปลี่ยนของรางวัลว่า ดาว 1 ดวงแลกขนมกรอบฮานามิได้ 1 ห่อ เก็บสะสมดาว 2 ดวงแลกสมุดติดสติ๊กเกอร์ 1 เล่ม เก็บสะสมดาวได้ 3 ดวง แลกสมุดโน้ตได้ 1 เล่ม เก็บสะสมดาวได้ 4 ดวงสีไม้ได้ 1 กล่อง เก็บสะสมดาวได้ 5 ดวง แลกฟุตบอลได้ 1 ลูก
2. วิธีแลกเปลี่ยนเบียร์รกรนั้นไม่ควรซับซ้อนมากเกินไป นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนรางวัลได้ทันทีเมื่อมีจำนวนดาวตามที่นักเรียนต้องการ
3. ควรกำหนดอัตราในการแลกเปลี่ยนเบียร์รกรให้ชัดเจน ได้กำหนดอัตราการแลกเปลี่ยนร่วมกับนักเรียนและนักเรียนมีความพึงพอใจ
4. ควรให้เบียร์รกรทันทีที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์
5. ควรเตรียมสิ่งแลกเปลี่ยนหลายๆชนิด เพื่อให้บุคคลแลกเปลี่ยนได้ตามต้องการที่แท้จริง

ข้อดีของการเสริมแรงด้วยเบียร์รกร

มีนักการศึกษาได้ทำการปรับพฤติกรรมด้วยเทคนิคการเสริมแรงโดยการให้เบียร์รกร กล่าวถึงข้อดีของการใช้เบียร์รกรดังนี้

แคชดิน (Kazdin อ้างถึงใน พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์ 2544 : 147) ได้กล่าวว่าเบียร์รกรเป็นตัวเสริมแรงแผ่ขยายที่สามารถสะสมเพื่อนำไปแลกเปลี่ยนของและกิจกรรมที่ต้องการได้ จึงเป็นเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่ได้ผลและนิยมใช้การปรับพฤติกรรมมากกว่าเทคนิคแบบอื่นๆ

ประโยชน์ของการสะสมเบียร์รกร

1. เพื่อยืดเวลาการให้รางวัลออกไปทีละน้อย โดยไม่มีผลกระทบต่อการเล่นพฤติกรรมเป็นการฝึกให้ผู้รับรู้จักการรอคอยเพื่อให้ได้รับความพอใจ
2. เพื่อป้องกันการอิ่มตัวหรือความเบื่อหน่ายตัวเสริมแรงที่ได้รับในทันที แต่เหรียญหรือแสตมป์ที่สะสมไว้ที่ผู้ได้รับสามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นรางวัลที่ตนเองเลือกตามความพึงพอใจ

3. วิธีการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรนี้สามารถใช้พร้อมๆ กันหลายคนกับพฤติกรรมเป้าหมายหลายชนิดในเวลาเดียวกัน

ข้อควรพิจารณาในการใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

ประเทือง ภูมิภักทราคม (2541 : 14) ได้กล่าวไว้ว่า ความยุ่งยากในการนำเบี้ยไปแลกตัวเสริมแรง ถ้ากระบวนการแลกเบี้ยอรรถกร เป็นตัวเสริมแรงอย่างอื่นใช้เวลานานยุ่งยากและซับซ้อน จะทำให้การปรับพฤติกรรมยุ่งยาก ซับซ้อน ตามไปด้วย แม้ว่าเทคนิคการใช้เบี้ยอรรถกรจะเป็นตัวเสริมแรงที่มีประสิทธิภาพและนิยมใช้ในการปรับพฤติกรรมมากก็ตามแต่เทคนิคนี้ ก็มีจุดอ่อน และข้อควรระวังในการปรับพฤติกรรมอยู่หลายประการดังนี้

1. ความไม่เหมาะสมในการกำหนดพฤติกรรมที่จะได้เบี้ยอรรถกร ถ้ากำหนดพฤติกรรมที่ได้รับเบี้ยอรรถกรยากเกินไป อาจทำให้นักเรียนท้อแท้เลิกทำพฤติกรรม

2. ความไม่เหมาะสมในการกำหนดตัวเสริมแรงที่จะนำมาแลกเบี้ยอรรถกรหัวใจสำคัญของเทคนิคเบี้ยอรรถกร คือ การแลกตัวเสริมแรงอย่างอื่น ดังนั้นครูจะต้องทราบว่าตัวเสริมแรงชนิดใดที่เด็กต้องการ ถ้าครูไม่สามารถวิเคราะห์ได้ว่าอะไรคือสิ่งที่เด็กต้องการ การปรับพฤติกรรมจะไม่ได้ผล เช่น นักเรียนไม่ชอบดื่มนมแต่ครูเอานมมาเป็นตัวเสริมแรงที่นักเรียนสามารถแลกเบี้ยอรรถกรเป็นต้น

3. การลักขโมยหรือการทำลายเบี้ยอรรถกรของคนอื่นเนื่องจากเบี้ยอรรถกรเป็นตัวเสริมแรงขยาย (คล้ายกับเงิน) เด็กบางคนอาจอยากได้เบี้ยอรรถกรของคนอื่นมาเป็นของตนจึงขโมยเบี้ยอรรถกรของเพื่อน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

บุชเชล (Bushell 1968, อ้างถึงใน สมโภชน์ เอี่ยมสุภามิต 2539 : 198) ได้ใช้เบี้ยอรรถกรพร้อมทั้งคำชมมาเสริมแรงพฤติกรรมการตั้งใจเรียน (ทำงานตามที่มอบหมาย) โดยที่เบี้ยนี้สามารถนำมาแลกเป็นตัวภาพยนตร์ ดูนานศิลปะ หรือเข้าไปเล่นในโรงยิมเนเซียมได้ อัตราการแลกนั้นจะเปลี่ยนไปในแต่ละวันซึ่งขึ้นอยู่กับระดับความต้องการของเด็กด้วยผลปรากฏว่าพฤติกรรมตั้งใจเรียนเพิ่มสูงขึ้นกว่า 60 เปอร์เซ็นต์ของเวลาเรียนทั้งหมด

พิทยา ภูสำเนา (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษาการปรับพฤติกรรมคุยกันในห้องเรียนโดยใช้เบี้ยอรรถกรของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านเข้าพญาปราบ อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 6 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 3 คน และกลุ่มควบคุม 3 คน ผลการวิจัยปรากฏว่าหลังจากใช้เบี้ยอรรถกรในการปรับพฤติกรรมการคุยกันในห้องเรียนแล้ว นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมคุยกันในห้องเรียนลดลงก่อนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และเบี้ยอรรถกรยังทำให้พฤติกรรมที่ได้ปรับแล้วมีความคงทนอยู่เป็นเวลานาน

ไอ้ลลอน และโรเบิร์ต (Ayllon and Roberts ,อ้างถึงใน พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์ 2543 : 91) ร่วมกับคณะครูใช้เบี่ยงรกรรปรับพฤติกรรมนักเรียนชั้นประถมศึกษา จำนวน 5 คน โดยปรับพฤติกรรม 2 ลักษณะ คือ ลดพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียน เช่น ลุกออกจากที่นั่งขณะที่ครูกำลังสอนหรือให้งานทำในชั้นเรียน แห้งเพื่อน หยิบของหรืออุปกรณ์การเรียนของเพื่อนโดยไม่ได้อนุญาตครูก่อนและเพิ่มพฤติกรรมการอ่านหนังสือ เมื่อนักเรียนลดพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียนครูจะใช้เบี่ยงรกรรตามปริมาณการลดพฤติกรรมและถ้านักเรียนทำพฤติกรรมอ่านหนังสือและทำแบบฝึกหัดหลังการอ่าน พวกเขาจะได้รับเบี่ยงรกรรตามจำนวนที่กำหนดไว้เช่นกัน นักเรียนสามารถนำเบี่ยงที่ได้ออกไปแลกสิ่งของหรือกิจกรรมพิเศษ เช่น เล่นเกมได้ตามต้องการผลปรากฏว่านักเรียนมีพฤติกรรมก่อกวนชั้นเรียนลดลงและมีพฤติกรรมอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น

วันทนา กิ่งจงเจริญสุข (2526 : 43-46) ได้ใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยเบี่ยงรกรรปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียน การนั่งอยู่กับที่ การทำงานที่ครูมอบหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน ผลปรากฏว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มสูงขึ้น

จุรีรัตน์ ชัมมาตร (2525 : 1-13) ใช้เบี่ยงรกรรเพิ่มพฤติกรรมการทำงานบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 คน โดยครูให้ตัวเสริมแรงด้วยเบี่ยงรกรรเมื่อนักเรียนทำการบ้านส่งครู เบี่ยงรกรรที่นักเรียนได้รับ สามารถนำไปแลกสิ่งของที่นักเรียนต้องการได้ตามอัตราที่กำหนดผลปรากฏว่าพฤติกรรมการทำงานบ้านส่งครูของนักเรียนดังกล่าวเพิ่มขึ้น

พรรณทิพย์ แสงวดี (2533 : 1-3) ได้ใช้เบี่ยงรกรรกับการปรับสินไหมเพื่อลดพฤติกรรมคุยกันในห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลปรากฏว่าการใช้เบี่ยงรกรรกับการปรับสินไหมสามารถลดพฤติกรรมคุยกันในห้องเรียนได้

ชุลีพร วรวัสส์ (2543 : 45-47) ได้ศึกษาผลการใช้เบี่ยงรกรรต่อพฤติกรรมการมีวินัยในห้องเรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลปรากฏว่าเบี่ยงรกรรมีผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมการมีวินัยในห้องเรียนและพฤติกรรมการมีวินัยในห้องเรียนหลังการใช้เบี่ยงรกรรสูงกว่าพฤติกรรมการมีวินัยในห้องเรียนก่อนการใช้เบี่ยงรกรร

ยุพิน โกสูงเนิน (2546 : 61) ได้ศึกษาผลการใช้เทคนิคเบี่ยงรกรรและเทคนิคการเสริมแรงทางสังคมต่อพฤติกรรมส่งการบ้าน พบว่าการใช้เบี่ยงรกรรมีประสิทธิภาพสูงกว่าการเสริมแรงทางสังคม สรุปได้ว่าการใช้เบี่ยงรกรรและสิ่งเสริมแรงทางสังคมต่างช่วยเพิ่มพฤติกรรมส่งการบ้านของเด็ก

จากแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีแนวคิดในการใช้เบี่ยงรกรรเป็นตัวเสริมแรง โดยใช้สติ๊กเกอร์ดาวเป็นเบี่ยงรกรร ที่นำไปแลกของรางวัลต่างๆที่เด็กนักเรียนมีความต้องการโดยทำการสำรวจตัวเสริมแรงกับเด็กนักเรียนก่อนว่าอะไรคือของรางวัลที่ต้องการ

วิธีการแลกของรางวัลนั้นเด็กนักเรียนต้องไม่แสดงพฤติกรรมชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน และไม่ตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่นในเวลา 5 นาที นักเรียนจะได้รับรางวัลคือสติ๊กเกอร์ดาว 1 ดวง ตัดในบัตรสะสมสติ๊กเกอร์ดาวโดยจำนวนสติ๊กเกอร์ดาวที่ติดในบัตรสะสมสติ๊กเกอร์ดาวจะมีรางวัล ต่างกันตามจำนวนดาวที่ติด

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยเบียร์รูดกร ของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเทวสังฆาราม) สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ การศึกษาแบบรายกรณี (Single Subject Design) แบบ ABA ผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ
4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
5. วิธีการดำเนินการทดลอง
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตัวอย่างที่ใช้ศึกษา

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์ คือ ชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน ตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่นจำนวน 1 คน ศึกษาในโรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเทวสังฆาราม) สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ผู้วิจัยคัดเลือกมา โดยใช้แบบสำรวจ และการสัมภาษณ์ครูผู้สอน และ ผู้ปกครอง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ การปรับพฤติกรรมด้วยการเสริมแรงด้วยเบียร์รูดกร
2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน
2. แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน
3. แบบสำรวจตัวเสริมแรงด้วยเบียร์รูดกร

3. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือสำหรับการศึกษารุ่นนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทบทวนแนวคิดทฤษฎี จากเอกสารงานวิจัยและนิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์

2. ศึกษาแนวคิดการใช้แบบสำรวจตัวเสริมแรงด้วยเบียร์รณกรและแบบสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์

3. ผู้วิจัยพัฒนาแบบสำรวจและแบบสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนให้สอดคล้องกับ นิยามศัพท์และตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 หรือระยะ A1 เป็นระยะเส้นฐาน (Baseline)

ระยะที่ 2 หรือระยะ B เป็นระยะทดลองใช้เบียร์รณกร (Treatment)

ระยะที่ 3 หรือระยะ A2 เป็นระยะถอนการใช้เบียร์รณกร (Withdrawal)

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

แบบสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในชั้นเรียน

ตารางที่ 1

ชื่อผู้รับการทดลอง.....

บันทึกวันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2549.....เวลา10.30 – 11.00 น.

ครั้งที่บันทึก.....

พฤติกรรมที่ ไม่พึงประสงค์ในชั้น เรียน	(จำนวนครั้ง)ใน30 นาที
ชวนเพื่อนคุยขณะครู สอน	
ตะโกนเสียงดังรบกวน ผู้อื่น	

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ตารางที่ 2 ตารางการแลกรางวัล

ตัวเสริมแรง	จำนวนดวง (1 ดวงมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน)
ขนมกรอบ ฮานามิ	เมื่อสะสมสติ๊กเกอร์ดาว 1 ดวง สามารถนำสติ๊กเกอร์ดาวแลกรางวัลได้ ขนมกรอบฮานามิ 1 ห่อ
สมุดสติ๊กเกอร์ดาว	เมื่อสะสมสติ๊กเกอร์ดาวครบ 2 ดวง สามารถนำสติ๊กเกอร์ดาวมาแลก สมุดสติ๊กเกอร์ดาว
สมุดโน้ต	เมื่อสะสมสติ๊กเกอร์ดาวครบ 3 ดวง สามารถนำสติ๊กเกอร์ดาวมาแลก สมุดโน้ต 1 เล่ม
สีไม้	เมื่อสะสมสติ๊กเกอร์ดาวครบ 4 ดวง สามารถ สติ๊กเกอร์ดาวมาแลกสี ไม้ 1 กล่อง
ลูกฟุตบอล	เมื่อสะสมสติ๊กเกอร์ดาวครบ 5 ดวงสามารถนำสติ๊กเกอร์ดาวมาแลกลูก ฟุตบอล 1 ลูก

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

เกณฑ์การประเมินคะแนนคิดเป็นความถี่แบ่งออกเป็น 3 ระดับดังนี้

1. ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนลดลงจากระยะเส้นฐาน 5 ครั้ง แสดงว่ามีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงระดับมาก
2. ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนลดลงจากระยะเส้นฐาน 3-4 ครั้ง แสดงว่ามีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงระดับปานกลาง
3. ถ้านักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนลดลงจากระยะเส้นฐาน 2 ครั้ง แสดงว่ามีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงน้อย

4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีดังต่อไปนี้

1. การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ (Content Validity) ผู้วิจัยนำโปรแกรมการปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร และแบบสังเกตการณ์บันทึกพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน แบบช่วงเวลาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยพิจารณาเครื่องมือแล้วบันทึกผลความคิดเห็นในตาราง เห็นด้วยเป็น 1 ไม่เห็นด้วยเป็น -1 ไม่แสดงความคิดเห็นด้วยเป็น 0 แล้วนำผลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมดมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิผลลัพธ์ที่ได้มากกว่า 0.5 ถือว่ามีความเที่ยงตรง

จากสูตร
$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน คำนวณความสอดคล้องระหว่างเครื่องมือกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

$$\sum R \text{ แทนความคิดเห็นรวมของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}$$

$$N \text{ แทนจำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด}$$

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสังเกตการณ์บันทึกพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนในระยะเวลา 30 นาที ไปทดสอบกับนักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนที่มีคุณสมบัติเหมือนนักเรียนตัวอย่าง โดยทดสอบที่โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเทวสังฆาราม) และนำผลมาเปรียบเทียบกันและนำค่าที่ได้จากการสังเกตมาหาค่าดัชนีของ

การสังเกตค่าความเที่ยงระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยในการสังเกตได้จากการใช้สูตรการคำนวณ
ดังนี้ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ 2530 : 48-50)

IOR	=	ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ
A	=	การบันทึกได้ตรงกันระหว่างผู้สังเกตในแต่ละช่วงเวลา
D	=	การบันทึกได้ไม่ตรงกันระหว่างผู้สังเกตในแต่ละช่วงเวลา

การบันทึกการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของผู้ช่วยวิจัยผลใช้ผู้ร่วมสังเกตมา
วิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยนำค่าความเห็นจากการสังเกตที่ตรงกันและไม่ตรงกันแทน

$$\text{แทนค่าลงในสูตร } IOR = \frac{A}{A + D} \times 100$$

ค่าความเที่ยงระหว่างผู้สังเกตต้องไม่ต่ำกว่าร้อยละ 85 ของช่วงเวลาที่สังเกต ผู้วิจัยและ
ผู้ช่วยวิจัยจะใช้เวลาในการสังเกตและบันทึก ของนักเรียนตัวอย่าง อย่างต่อเนื่องเป็น
ระยะเวลา 30 นาที ผู้วิจัยและผู้สังเกตมองเห็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ใน ชั้นเรียนตรงกัน
จำนวน 74 ครั้ง สังเกตมองเห็นพฤติกรรม ที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนไม่
ตรงกัน จำนวน 4 ครั้ง ได้ค่าความเที่ยง 94.87

5. วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนในการดำเนินการทดลองดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยใช้เวลา 1 สัปดาห์ ในการเตรียมการทดลองซึ่งดำเนินการดังนี้

1.1 จัดเตรียมสถานที่ คือ ห้องเรียน เครื่องมือ ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึง
ประสงค์ในชั้นเรียน

1.2 การเตรียมผู้ช่วยวิจัย 1 คน ซึ่งเป็นครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อ
สังเกต และบันทึกพฤติกรรมร่วมกับผู้วิจัย โดยผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับการทดลองและสิ่งที่
ผู้สังเกตต้องกระทำ

1.3 นักเรียนและผู้วิจัยร่วมกันรับรู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 นักเรียนทราบว่าพฤติกรรมเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ คือ พฤติกรรม
ชวนเพื่อนคุย ขณะครูสอนและตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่นในชั้นเรียน ขณะที่มีการเรียน
การสอน

1.3.2 นักเรียนสามารถแยกแยะได้ว่าพฤติกรรมเป้าหมายเกิดขึ้นหรือไม่เกิดขึ้น

ขั้นที่ 2 . การทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยรายกรณี (Single Subject Design) แบบ ABA Design ทำการศึกษา กับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพศชาย อายุ 11 ปี ปีการศึกษา 2549 โรงเรียน เทศบาล 1 (วัดเทวสังฆาราม) สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัด กาญจนบุรี 3 ระยะ ดังนี้

ขั้นตอนการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียน โดยผู้วิจัยใช้แบบ สังกัดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน การทดลองแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การหาเสถียรภาพ (Baseline) หรือระยะ A 1 เป็นขั้นตอนแรกของวิธีการ แบบ A B A โดยที่ระยะนี้จะเป็นการรวบรวมการเก็บข้อมูลที่ได้นำไปหาค่าเฉลี่ยเพื่อกำหนดเป็น ค่าพฤติกรรมเสถียรภาพก่อนมีการปรับพฤติกรรม ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบพฤติกรรม ภายหลังจากการดำเนินการปรับพฤติกรรมแล้วโดยใช้เวลาในการทดลอง 2 สัปดาห์

ระยะที่ 2 ดำเนินการปรับพฤติกรรม (Treatment) หรือระยะ B เป็นระยะของการ ทดลอง เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนให้เกิดขึ้นซึ่งการศึกษาครั้งนี้ใช้ การเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรเป็นสติ๊กเกอร์ดาว ซึ่งนักเรียนสามารถสะสมไว้แลกรางวัลที่ต้องการ แลกรางวัลที่นักเรียนรับรู้แล้วใช้เวลาในการทดลอง 4 สัปดาห์

ระยะที่ 3 ระยะการถอดถอนการเสริมแรง (Withdrawal) หรือระยะ A 2 ซึ่งถือว่าเป็น ระยะของการสลับกลับ โดยจะกลับไปดำเนินการ เช่นเดียวกับระยะ A 1 อีกครั้ง ทั้งนี้เพื่อจะ สังเกตการณ์ เปลี่ยนแปลงของ การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนเป็นตามเป้าหมายจริง หรือไม่ โดยใช้เวลาในการทดลอง 2 สัปดาห์

แบบสำรวจตัวเสริมแรง

เป็นแบบวิจัยที่สร้างขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจมาเป็นแนวทาง ในการกำหนดตัวเสริมแรงในการปรับพฤติกรรมซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการเสริมแรงจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาเป็น แนวทางในการกำหนดตัวเสริมแรง

2. ผู้ศึกษาสร้างแบบสำรวจตัวเสริมแรงโดยคำนึงถึงหลักทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและจุดมุ่งหมาย ของการศึกษาตามความเหมาะสมของตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้

แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ให้นักเรียนบอกลำดับสิ่งที่คุณเรียนต้องการมากที่สุดไปหาสิ่งที่คุณเรียนต้องการน้อยที่สุด 5 อันดับ

โดยให้หมายเลข 1 เป็นสิ่งที่คุณเรียนต้องการมากที่สุด

- ..... ขนมหกรอบฮานามิ
- ..... ดินสอ
- ..... ไม้บรรทัด
- ..... ยางลบ
- ..... สมุดวาดภาพระบายสี
- ..... สีไม้
- ..... สมุดโน้ต
- ..... ลูกอม
- ..... ลูกฟุตบอล
- ..... สมุดติดสติ๊กเกอร์ดาว

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนวนลิขสิทธิ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยเบียร์รกรร ตัวอย่างที่ใช้วิจัย คือ นักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนกำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเทวสังฆาราม) เป็นโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นการวิจัยรายกรณี (Single Subject Design) แบบ ABA ซึ่งแบ่งการทดลองเป็น 3 ระยะ

ระยะที่ 1 การหาเส้่นฐาน (Baseline) หรือระยะ A1 ผู้วิจัยดำเนินการ 2 สัปดาห์คือ ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 5 มิถุนายน 2549 ถึงวันศุกร์ที่ 16 มิถุนายน 2549 ซึ่งดำเนินการวิจัยในวันจันทร์ วันพุธ และวันศุกร์ในช่วงเช้าตั้งแต่เวลา 10.30 - 11.00 น. รวมการดำเนินการวิจัยระยะเส้่นฐาน 6 ครั้ง

ระยะที่ 2 ดำเนินการปรับพฤติกรรม (Treatment) หรือระยะ B เป็นระยะ การทดลองการใช้โปรแกรมปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงผู้วิจัยดำเนินการทดลอง 4 สัปดาห์ คือ ตั้งแต่วันจันทร์ที่ 19 มิถุนายน 2549 ถึงวันศุกร์ที่ 14 กรกฎาคม 2549 ซึ่งจะดำเนินการติดตามผลในวันจันทร์วันพุธ และวันศุกร์ในช่วงเวลา 10.30 - 11.00 น. รวมการวิจัยระยะดำเนินการปรับพฤติกรรม 12 ครั้ง

ระยะที่ 3 การติดตามผลการปรับพฤติกรรม (Withdrawal) หรือระยะ A2 เป็นระยะ ติดตามผลวิจัยจะดำเนินการหลังจากเว้นระยะเส้่นสุดการเข้าโปรแกรมการปรับพฤติกรรมทิ้งช่วงไป 2 สัปดาห์ ระยะติดตามผลจะดำเนินการ 2 สัปดาห์คือตั้งแต่วันจันทร์ที่ 17 กรกฎาคม 2549 ถึงวันศุกร์ที่ 28 กรกฎาคม 2549 ซึ่งจะดำเนินการติดตามผลในวันจันทร์ วันพุธและ วันศุกร์ในช่วงเวลา 10.30 - 11.00 น. รวมการวิจัยระยะติดตามผล 6 ครั้ง

การดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ระยะนี้เป็นการดำเนินการโดยผู้วิจัยจะสังเกตร่วมกับผู้สังเกต อีก 1 คน สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

A1 แทน ระยะการหาเส้่นฐานการเกิดพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์ (Baseline)

B แทน ระยะปรับพฤติกรรมโดยใช้การเสริมแรง (Treatment)

A2 แทน ระยะติดตามผลการลดพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์ (Withdrawal)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนในรูปแบบบันทึกความถี่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่มีลักษณะพฤติกรรมคือ ชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน ตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่นโดยการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตตามลำดับดังต่อไปนี้

1. นำผลจากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม ในแต่ละระยะของผู้วิจัยและผู้ร่วมสังเกต มาหาความถี่และค่าเฉลี่ยเพื่อดูผลของพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์

2. นำผลการสังเกตและการบันทึกพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดทั้ง 3 ระยะมาหา ค่าความถี่เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในระยะเส้นฐานพฤติกรรมและ หลังจากการได้รับการปรับพฤติกรรม โดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร

เพื่อให้เห็นการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ ได้อย่างชัดเจนผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยความถี่และค่าเฉลี่ยตลอดทั้ง 3 ระยะปรากฏในรูปแบบ ตารางที่ 1 ตารางที่ 2 และตารางที่ 3

2. การนำเสนอกราฟแสดงความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนทั้ง 3 ระยะ ดังในภาพประกอบที่ 1 และการนำเสนอกราฟแสดงค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ในชั้นเรียนทั้ง 3 ระยะดังในภาพประกอบที่ 2

ตารางที่ 3 แสดงความถี่เป็นจำนวนครั้งและค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน
ก่อนทำการปรับพฤติกรรม (Baseline) หรือระยะ A1

สังเกต ครั้งที่	ผู้ สังเกต	วัน/เดือน/ปี	เวลา	จำนวนการเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ (ครั้ง)
1	1	5 มิถุนายน	10.30 – 11.00	8
	2	2549	น.	8
2	1	7 มิถุนายน	10.30 – 11.00	9
	2	2549	น.	9
3	1	9 มิถุนายน	10.30 – 11.00	7
	2	2549	น.	7
4	1	12 มิถุนายน	10.30 – 11.00	6
	2	2549	น.	6
5	1	14 มิถุนายน	10.30 – 11.00	8
	2	2549	น.	8
6	1	16 มิถุนายน	10.30 – 11.00	7
	2	2549	น.	7
			รวม	90 ครั้ง
			ค่าเฉลี่ย Baseline	7.50 ครั้ง

จากตารางที่ 1 พบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์ระยะที่ 1 มี
ค่าเฉลี่ย 7.50 ครั้ง

ตารางที่ 4 แสดงความถี่และค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนในขณะที่
ดำเนินการปรับพฤติกรรม (Treatment) หรือระยะ B

สังเกต ครั้งที่	ผู้ สังเกต	วัน/เดือน/ ปี	เวลา	จำนวน การเกิด พฤติกรรม (ครั้ง)	สรุปผล พฤติกรรมที่ได้			เบี่ยงเบน ที่ได้รับ
					เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	
1	1 2	19 มิถุนายน 2549	10.30 – 11.00 น.	7 7		/		ไม่ได้รับ
2	1 2	21 มิถุนายน 2549	10.30 – 11.00 น.	6 6		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 1 ดวง
3	1 2	23 มิถุนายน 2549	10.30 – 11.00 น.	4 4				ได้สติ๊กเกอร์ดาว 3 ดวง นำ ดาว 2 ดวงไปแลกสมุดติด สติ๊กเกอร์ดาว 2 ดวงเหลือ 1 ดวงรวมกับของเดิมเป็น 2 ดวงเก็บไว้กับสมุด ติดสติ๊กเกอร์
4	1 2	26 มิถุนายน 2549	10.30 – 11.00 น.	6 6		/		ได้รับดาว 1 ดวงรวมกับ ของเดิมเป็น 3 ดวงเก็บไว้ ในสมุดติดสติ๊กเกอร์
5	1 2	28 มิถุนายน 2549	10.30 – 11.00 น.	4 4		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 3 ดวง รวมกับที่มีอยู่เดิม 3 ดวง รวมเป็น 6 ดวงได้นำ 5 ดวงไปแลกลูกฟุตบอล ตามความต้องการสูงที่สุด คงเหลืออีก 1 ดวงเก็บไว้ ในสมุดติดสติ๊กเกอร์

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สังกัด ครั้งที่	ผู้ สังกัด	วัน/เดือน/ ปี	เวลา	จำนวน การเกิด พฤติกรรม (ครั้ง)	สรุปผล พฤติกรรมที่ได้			เบี่ยงเบน ที่ได้รับ
					เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	
6	1 2	30 มิถุนายน 2549	10.30 – 11.00 น.	4 3		/		ได้ดาว 4 ดวงรวมกับ ของเดิมเป็น 5 ดวงนำ 3 ดวงไปแลกสมุดโน้ต ได้ 1 เล่มคงเหลือ 2 ดวง เก็บไว้ในสมุดติด สติ๊กเกอร์ดาว
7	1 2	3 กรกฎาคม 2549	10.30 – 11.00 น.	3 3		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 4 ดวง รวมกับของเดิมเป็น 6 ดวงนำ 4 ดวงไปแลกสีไม้คงเหลือ 2 ดวงนำไปแลกขนมกรอบ ฮานามิ 2 ห่อ
8	1 2	5 กรกฎาคม 2549	10.30 – 11.00 น.	3 2		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 5 ดวง เก็บไว้ในสมุด ติดสติ๊กเกอร์ดาวสะสมไว้
9	1 2	7 กรกฎาคม 2549	10.30 – 11.00 น.	2 2		/		ได้สติ๊กเกอร์ดาว 5 ดวง รวมกับของเดิมที่มีอยู่ เป็น 10 ดวงได้นำไป แลกลูกฟุตบอลอีก 1 ลูกคงเหลือสติ๊กเกอร์ดาว อีก 5 ดวงนำสติ๊กเกอร์ดาว 3 ดวงไปแลกสมุดโน้ตอีก 1 เล่มคงเหลือสติ๊กเกอร์ 2 ดวงเก็บไว้ในสมุด ติดสติ๊กเกอร์ดาว

ตารางที่ 4 (ต่อ)

สังเกต ครั้งที่	ผู้ สังเกต	วัน/เดือน/ ปี	เวลา	จำนวน การเกิด พฤติกรรม (ครั้ง)	สรุปผล พฤติกรรมที่ได้			เบี่ยงเบน ที่ได้รับ
					เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	
10	1 2	10 กรกฎาคม 2549	10.30 – 11.00 น.	2 2		/		ได้สติเกอร์ดาว 5 ดวง รวมกับของเดิมเป็น 7 ดวง นำ สติเกอร์ 4 ดวงไปแลก สีไม้คงเหลืออีก 3 ดวง เก็บไว้ในสมุด ติดสติเกอร์ดาว
11	1 2	12 กรกฎาคม 2549	10.30 – 11.00 น.	2 2		/		ได้สติเกอร์ดาว 5 ดวง รวมกับของเดิม 3 ดวงเป็น 8 ดวงนำ 4 ดวงไปแลก สีไม้อีก 1 กล่อง นำ 3 ดวงแลกสมุดโน้ตอีก 1 เล่มคงเหลือดาว 1 ดวงเก็บไว้ในสมุดติด สติเกอร์ดาว
12	1 2	14 กรกฎาคม 2549	10.30 – 11.00 น.	2 2		/		ได้สติเกอร์ดาว 5 ดวง รวมของเดิมเป็น 6 ดวง ได้นำไปแลกขนมทั้งหมด 6 ห่อ
รวม 44 ครั้ง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.67 ครั้ง								

จากตารางที่ 4 พบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนในระยะเวลาที่ 2 มี
ค่าเฉลี่ย 3.67 ครั้ง

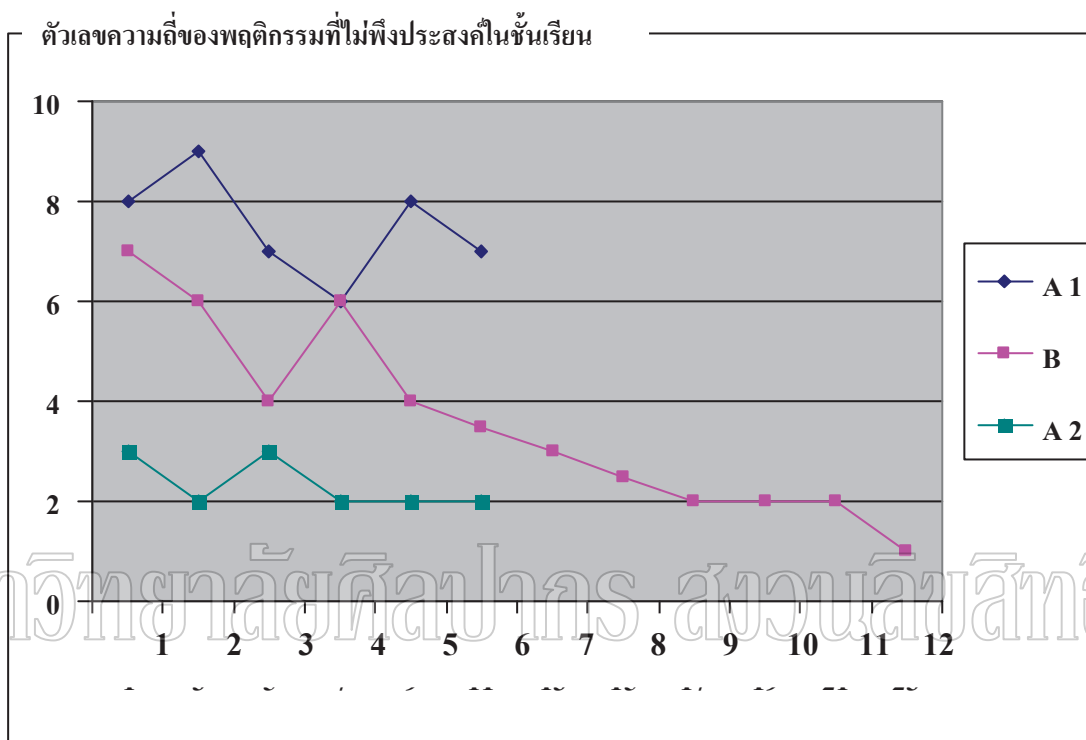

ตารางที่ 5 แสดงผลการติดตามการถอนการเสริมแรง (Withdrawal) หรือระยะ A2 โดยการนำไปเปรียบเทียบกับ B คือช่วงจำนวนครั้งของการใช้ Treatment สรุปผลที่ได้ดังนี้

สังเกตครั้งที่	ผู้สังเกต	วัน/เดือน/ปี	เวลา	จำนวนการเกิดพฤติกรรม (ครั้ง)	สรุปผลพฤติกรรมที่ได้			สิ่งเสริมแรงที่ได้รับ
					เพิ่มขึ้น	ลดลง	คงที่	
1	1	17 กรกฎาคม	10.30 –	3		/		---
	2	2549	11.00 น.	3				
2	1	19 กรกฎาคม	10.30 –	2		/		---
	2	2549	11.00 น.	2				
3	1	21 กรกฎาคม	10.30 –	3		/		---
	2	2549	11.00 น.	3				
4	1	24 กรกฎาคม	10.30 –	2		/		---
	2	2549	11.00 น.	2				
5	1	26 กรกฎาคม	10.30 –	2		/		---
	2	2549	11.00 น.	2				
6	1	28 กรกฎาคม	10.30 –	2		/		---
	2	2549	11.00 น.	2				
รวม				14 ครั้ง	คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.33 ครั้ง			

จากตารางที่ 3 ระยะถอนสิ่งเสริมแรงพบว่ามีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน 2.33 ครั้ง

จากข้อมูลในตารางที่ 1 ตารางที่ 2 และตารางที่ 3 แสดงเป็นกราฟได้ดังนี้
 ภาพประกอบที่ 1 กราฟแสดงความถี่พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียน
 โดย แบ่งตามระยะ A1 ระยะ B ระยะ A2
 กราฟแสดงความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน

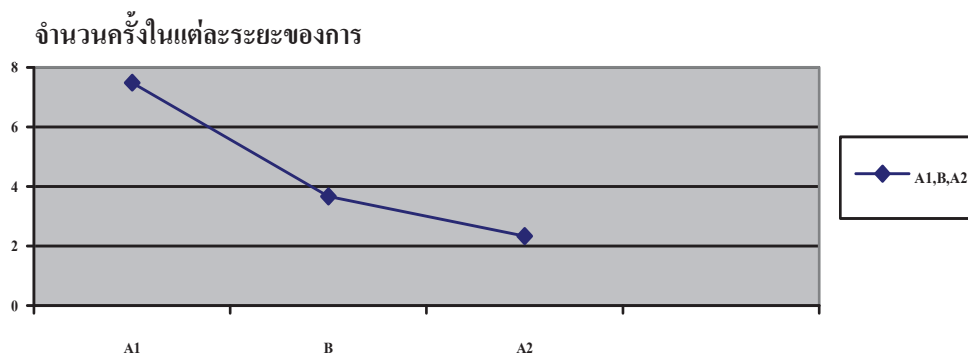

ครั้งที่ได้จากการสังเกต

ตัวเลขความถี่ / ครั้งที่ได้จากตารางสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์

กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน

ภาพประกอบที่ 2 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยของความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ทั้ง 3 ระยะ

(ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนในการสังเกตทั้ง 3 ระยะ)

จากภาพประกอบที่ 2 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยหาความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนตลอดทั้ง 3 ระยะ

ระยะที่ 1 (A1) ระยะเส้นฐานพฤติกรรมแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนคือค่าเฉลี่ยของความถี่คิดเป็น 7.50 ครั้ง

ระยะที่ 2 (B) ระยะการปรับพฤติกรรมพบว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนลดลงจากระยะเส้นฐาน โดยมีค่าเฉลี่ยความถี่คิดเป็น 3.67 ครั้ง

ระยะที่ 3 (A2) ระยะถอดถอนการให้การเสริมแรงด้วยเบียร์รถรแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนลดลงจากระยะเส้นฐานพฤติกรรมและระยะการปรับพฤติกรรมมีค่าเฉลี่ยของความถี่คิดเป็น 2.33 ครั้ง

จากกราฟแสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของตัวอย่างที่ใช้ศึกษามีความถี่ของพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์ลดลงในระยะที่ 2 ระยะการปรับพฤติกรรมและระยะที่ 3 คือระยะถอดถอนการให้การเสริมแรงด้วยเบียร์รถร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีค่าความถี่เฉลี่ยพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนลดลง มีการเปลี่ยนแปลงจากได้รับการปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบียร์รถร

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง "การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยเบียร์รูดกร"เป็นการวิจัยรายกรณี (Single Subject Design) แบบ ABA Design โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการเสริมแรงด้วยเบียร์รูดกรต่อการลดพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน ได้แก่ ชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน และตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่น เรียนอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเทวสังฆาราม) สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้น แบบสังเกตและบันทึกพฤติกรรมในชั้นเรียนที่ไม่พึงประสงค์ แบบสำรวจตัวเสริมแรงด้วยเบียร์รูดกรผู้วิจัยสร้างขึ้น

สรุปผลการวิจัย

การทดลองครั้งนี้เป็นการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จำนวนทั้งหมด 24 ครั้ง ในช่วงเวลาการเรียน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยรายกรณี (Single Subject Design) แบบ ABA Design ผู้วิจัยทำการทดลองอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน 2549 ถึงวันที่ 28 กรกฎาคม 2549 แบ่งเป็นระยะ 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 (A1) ระยะเวลา เป็นระยะที่ผู้วิจัยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนตัวอย่างลงในแบบบันทึกช่วงเวลาโดยไม่ใช้หลักการปรับพฤติกรรมเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จำนวน 6 ครั้ง

ระยะที่ 2 (B) ระยะปรับพฤติกรรม ระยะนี้ผู้วิจัยบอกว่า ถ้านักเรียนลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน ได้แก่ การชวนเพื่อนคุยขณะที่ครูสอน และ ตะโกนเสียงดังขณะที่ครูสอน นักเรียนจะได้รับดาวคะแนนเป็นรางวัล หรือ เป็นการเสริมแรงด้วยเบียร์รูดกร ซึ่ง นักเรียนสามารถนำมาแลกรางวัลตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจสะสมไว้แลกรางวัลอื่นๆ ตามที่ตารางแลกรางวัลที่ตกลงกันได้ โดย มีระยะเวลาตามกำหนด 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 30 นาที รวม 12 ครั้ง

ระยะที่ 3 (A2) ระยะถดถอยเป็นระยะหยุดใช้การปรับพฤติกรรมโดยกลับไปใช้กระบวนการอย่างระยะที่ 1 (A1) เพื่อดูความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมนักเรียนตัวอย่าง ระยะของการถดถอยใช้เวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 30 นาที จำนวน 6 ครั้ง

การปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนที่ได้รับการปรับพฤติกรรม โดยการเสริมแรงด้วย เบี้ยอรรถกรก่อนและหลังได้รับการปรับพฤติกรรม พบว่า ระยะที่ 1 ระยะเสถียร ความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จำนวน 90 ครั้ง ค่าเฉลี่ยความถี่เท่ากับ 7.50 ระยะที่ 2 ระยะการปรับพฤติกรรม ความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงเหลือจำนวน 44 ครั้ง ค่าเฉลี่ยความถี่เท่ากับ 3.67 ระยะที่ 3 ระยะถดถอยการเสริมแรงความถี่ของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงเหลือจำนวน 14 ครั้ง ค่าเฉลี่ยความถี่เท่ากับ 2.33 เมื่อเปรียบเทียบกับระยะที่ 1 และระยะที่ 2 พบว่า เส้นกราฟทิศทางลดลงแสดงว่าการปรับพฤติกรรมโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรมีผลเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนได้

บทอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ก่อนและหลังการปรับพฤติกรรมด้วยเบี้ยอรรถกร ปรากฏผลการศึกษาดังนี้

นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน กำลังศึกษาอยู่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังการใช้การปรับพฤติกรรมการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร พบว่าแนวโน้มของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในชั้นเรียนลดลงเมื่อให้โปรแกรมการปรับพฤติกรรมการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร โดยพบการเปลี่ยนแปลงของเส้นกราฟที่ต่ำลงในระยะที่ 2 (B) ในระยะที่ 3 (A2) ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การปรับพฤติกรรมการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกรสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน ได้แก่ ชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน ตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่นได้ตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งจะเห็นผลได้ว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนในระยะที่ 1 (A1) เกิดพฤติกรรมเป็นไปตามธรรมชาติของเด็กนักเรียนที่มีปัญหาทางด้านสมาธิ และมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่ง ส่วนระยะที่ 2 (B) เป็นการปรับพฤติกรรมการโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร พบว่าพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียนลดลง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการปรับพฤติกรรมและทฤษฎีการวางเงื่อนไข แบบออบเพอแรน คอนดิชันนิง (Operant Conditioning) ที่ว่าเมื่อมีการให้แรงจูงใจ การให้รางวัลและการเสริมแรงจะส่งผลให้มีการแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์อันก่อให้เกิด

การเรียนรู้ ส่วนในระยะที่ 3 (A2) เป็นระยะถดถอย คือหุคให้เบ็ยอรรถกรเป็นตัวเสริมแรงซึ่งพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลงจากเดิม ผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของพรรณทิพย์ แสงดี (2533 : 1-3) ได้ใช้ เบ็ยอรรถกรกับการปรับสินใหม่เพื่อลดพฤติกรรมคุยกันในห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลปรากฏว่าการใช้เบ็ยอรรถกรกับการปรับสินใหม่สามารถลดพฤติกรรมคุยกันในห้องเรียนได้ เช่นเดียวกับการศึกษาของ จุริรัตน์ ชัมมาตร (2525 : 1-13) ใช้เบ็ยอรรถกรเพิ่มพฤติกรรมการทำงานบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 คน โดยครูให้ตัวเสริมแรงด้วยเบ็ยอรรถกรเมื่อนักเรียนทำการบ้านส่งครู เบ็ยอรรถกรที่นักเรียนได้รับสามารถนำไปแลกเปลี่ยนของที่นักเรียนต้องการได้ตามอัตรากำหนดผลปรากฏว่าพฤติกรรมการทำงานบ้านส่งครูของนักเรียนดังกล่าวเพิ่มขึ้น และในการศึกษาของ วันทนา กิ่งจงเจริญสุข (2526 : 43-46) ได้ใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยเบ็ยอรรถกรปรับพฤติกรรมตั้งใจเรียน การนั่งอยู่กับที่ การทำงานที่ครูมอบหมายนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน ผลปรากฏว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มสูงขึ้น

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การเสริมแรงด้วยเบ็ยอรรถกรสามารถปรับเปลี่ยนลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในห้องเรียนของนักเรียนอย่างได้ผล

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในห้องเรียนด้วยเบ็ยอรรถกรในระยะเวลาที่ไม่ยาวนานนัก ควรมีการติดตามผลที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อดูผลที่เกิดขึ้นของพฤติกรรมในห้องเรียนที่ไม่พึงประสงค์ ว่ายังคงให้ผลของพฤติกรรมเหมือนในช่วงที่ศึกษาหรือเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างไร และระยะเวลาที่เปลี่ยนแปลงนานเท่าใด เพื่อเป็นข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ในการปรับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในห้องเรียนของนักเรียนโดยการเสริมแรงด้วยเบ็ยอรรถกรครั้งต่อไป

1. ควรนำวิธีการเสริมแรงด้วยเบ็ยอรรถกรไปใช้ศึกษากับพฤติกรรมที่เป็นปัญหาอื่น ๆ เช่น พฤติกรรมการทำงานไม่ตรงต่อเวลา พฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนสาย หรือพฤติกรรมการขาดเรียน โดยไม่มีความจำเป็น เป็นต้น
2. ควรศึกษาต่อเนื่องเกี่ยวกับระยะเวลา หากผ่านไปนาน ๆ ผลของการใช้เบ็ยอรรถกรยังคงลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่อไปได้นานเพียงใด

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- จารุณี เต็มใจ. “การศึกษาการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้โดยใช้เรื่องราวทางสังคม.” สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- จารุวรรณ ภัทรจารินกุล. “ผลของการใช้เทคนิคการควบคุมตนเองต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนออทิสติกที่เรียนร่วมใน โรงเรียนเทศบาล 2 (บ้านหาดใหญ่).” สารนิพนธ์ สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- จूरรัตน์ ชัมมาต. “เบี่ยงรรถรมมีผลต่อการส่งการบ้านของนักเรียน.” ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2525.
- ชูลิพร วรวัสส์. “ผลของการใช้เบี่ยงรรถรมต่อพฤติกรรมการมีวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองแวงยาว จังหวัดขอนแก่น.” วิทยานินพนธ์ ปรินญาศีกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2543.
- นภาพร ปรีชาสามารถ. จิตวิทยาการปรับพฤติกรรมในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2545.
- นิติพล ทิพย์สุทธิ์. “ศีกษาการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาในเครือข่ายพัฒนา การศีกษาโพนพิสัย 7 สำนักงานเขตพื้นที่การศีกษาหนองคาย เขต 2.” วิทยานินพนธ์ ปรินญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศีกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- ประเทือง ภูมิภัทรคม. “ การปรับพฤติกรรม : ทฤษฎีและการประยุกต์.” ฝายเอกสารตำรา วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ จ. ปทุมธานี, 2541. (อัดสำเนา).
- ประसान อิศรปริดา. สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : บริษัทนำอักษรการพิมพ์, 2541.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2536.
- พิทยา กู่อำเนา. “ การศีกษาการปรับพฤติกรรมคู่กัน ในชั้นเรียน โดยใช้เบี่ยงรรถรม.” วิทยานินพนธ์ ปรินญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2540.

พัฒนา สุนทรสันต์. ความหมายพฤติกรรมที่เป็นปัญหา [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 12 กันยายน 2552.

เข้าถึงได้จาก www.Thaiedresearch.org

พัฒนานุสรณ์ สถาพรวงศ์. พฤติกรรมบำบัด ทฤษฎีและการประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม : งานเอกสารตำรา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2544 .

พรรณทิพย์ แสงวดี. “การใช้เบี่ยงรกรกับการปรับสินใหม่เพื่อลดพฤติกรรมคุยกัน

ในชั้นเรียน.”ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,2544.

ยุพิน โกสูงเนิน. “ผลการใช้เทคนิคเบี่ยงรกร และเทคนิคการเสริมแรงทางสังคมต่อพฤติกรรมส่ง การบ้าน.” การศึกษาค้นคว้าอิสระ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2546.

เย็น ชิริพิพัฒน์ชัย. “การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวในชั้นเรียนของเด็กออทิสติกชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

โดยใช้การเสริมแรงด้วยเบี่ยงรกรในการทำแบบฝึกหัดวิชาคณิตศาสตร์.”วิทยานิพนธ์ ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ,2541.

รุจา เจนวิระนนท์. บทความด้านจิตวิทยา. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์บ้านออกคิด, 2549.

รุ่งทิพย์ พรหมณะ. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง.”วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ศึกษาศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2546.

รัชณี ตันติเสวี. “ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยา แบบกลุ่มที่มีต่อการลดพฤติกรรมก่อกวนใน

ชั้นเรียนของนักเรียน.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2533 .

ลิจิต กาญจนภรณ์. จิตวิทยาการศึกษา. ม.ป.ท., 2546.

ลักขณา สริวัฒน์. จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์ , 2545.

วัลนิภา ฉลากบาง. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา [ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 12 กันยายน 2552.

เข้าถึงได้ จาก www.Thaiedresearch.org

วันทนา ส่งเจริญสุข. พฤติกรรมที่เป็นปัญหา[ออนไลน์]. เข้าถึงเมื่อ 12 กันยายน 2552.เข้าถึงได้

จาก www.Thaiedresearch.org

ลัดดา ตี้อ้าย. “การศึกษาผลการใช้นันทนาการที่มีต่อพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1/5 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม.” สารนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,2551.

ศรีตลา ตูลเตมีย์. “การลดพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความบ่อพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ด้วยการเสริมแรงพฤติกรรมแบบดีอาร์ เอ ในการทำแบบฝึกหัดคณิตศาสตร์.” วิทยานิพนธ์ ปรินญูญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

สติฟ บล็อกเคนท์. ประชุมปฏิบัติการส่งเสริมวินัยเชิงบวกในการพัฒนาพฤติกรรมเด็กและเยาวชน เพื่อป้องกัน แก้ไขปัญหายาเสพติด. เชียงใหม่: ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.

สำนักนายกรัฐมนตรี. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

สมพร แซ่โล้ว. “การศึกษาพฤติกรรมที่ไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียนชั้นปวส. 1 แผนกเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยเทคนิคยะลา.” ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) แผนกเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ วิทยาลัยเทคนิคยะลา, 2549.

สาวตรี ผลเจริญพงศ์. “การปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กออทิสติกระดับก่อนประถมศึกษาโดยการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2550.

สุวินันท์ สีลาโคตร. การศึกษาพฤติกรรมที่ไม่ตั้งใจเรียนของนักเรียนและนักศึกษา. ผลการดำเนินงานโครงการวิจัย. ร้อยเอ็ด : วิทยาลัยการอาชีพโพนทอง, 2550.

สุภา มาลากุล ณ อยุธยา. การศึกษาเรื่องเด็กที่มีพฤติกรรมแปรปรวน. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2522.

แสงรวี สุทธิกิจ. “ผลของการเสริมแรงพฤติกรรมแบบดี อาร์ เอ ต่อการลดพฤติกรรมก่อนในชั้นเรียนของนักเรียนปัญญาอ่อนที่สามารถเรียนได้.” วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533 .

อาภา บ้านไกรทอง. ผลการใช้เบี้ยอรรถกรเพื่อเพิ่มพฤติกรรมนั่งอยู่กับที่ในชั้นเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. นครปฐม : ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2549.

อาภา จันทรสกุล และ อัญชัน เกียรติบุตร. การปรับพฤติกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531.

อารี พันธุ์มณี. จิตวิทยาสร้างสรรค์การเรียนการสอน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไผ่ไหมเอ็ดดูเกท, 2546.

อุ้นเรื่อน อำไพพัศตร์. การปรับพฤติกรรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุลาดพร้าว,
2540.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาคผนวก สงวนลิขสิทธิ์

แบบสัมภาษณ์ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โรงเรียนเทศบาล 1 (วัดเทวสังฆาราม) สังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี

จังหวัดกาญจนบุรี

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นข้อคำถามเพื่อนำไปสัมภาษณ์ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน

1. ขณะที่ท่านกำลังสอนนักเรียนแสดงพฤติกรรมใดบ้าง

.....

คำตอบ ตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่น ไม่สนใจเรียน ชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน แกล้งเพื่อน ทะเลาะกันระหว่างเพื่อน ฯลฯ

2. ขณะที่ท่านกำลังสอนท่านไม่ชอบให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมใด

.....

คำตอบ ขาดความสนใจเรียน ไม่มีสมาธิทำให้การเรียนการสอนไม่ราบรื่น

3. ขณะที่ท่านกำลังสอนนักเรียนแสดงพฤติกรรมใดที่ทำให้ท่านหยุดการสอนเพื่อตักเตือนนักเรียน.....

คำตอบ พฤติกรรมตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่น ชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน แกล้งเพื่อน ไม่สนใจเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน

4. ขณะที่ท่านกำลังสอนท่านต้องการให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมใด

.....

คำตอบ สนใจในการเรียน ไม่ชวนเพื่อนคุยขณะที่กำลังสอน ไม่ตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่น

5. ขณะที่ท่านกำลังสอนท่านมีความกังวลระว่างเกี่ยวกับพฤติกรรมใดมากที่สุด

.....

คำตอบ ไม่สนใจเรียนชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน ตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่น

การหาค่าความเสี่ยงของการสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน

สังเกตครั้งที่	ผู้สังเกตคนที่	จำนวนการเกิด พฤติกรรม(ครั้ง)	เห็นตรงกัน	เห็นไม่ตรงกัน
1	1	12	11	2
	2	10		
2	1	10	10	-
	2	10		
3	1	12	6.5	1
	2	11		
4	1	10	10	-
	2	10		
5	1	8	8	-
	2	8		
6	1	10	10.5	1
	2	11		
7	1	8	8	-
	2	8		
8	1	10	10	-
	2	10		
รวม			74	4
ค่าความเสี่ยงของการสังเกตพฤติกรรม				94.87

$$\begin{aligned}
 \text{ค่า IOR} &= \frac{74}{74 + 4} \times 100 \\
 &= \frac{74}{78} \times 100 \\
 &= 94.87 \%
 \end{aligned}$$

แบบสำรวจตัวเสริมแรง

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ให้นักเรียนบอกลำดับสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุดไปหาสิ่งที่นักเรียนต้องการน้อยที่สุด 3 อันดับ

โดยให้หมายเลข 1 เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องการมากที่สุด

..... ขนมหกรอบฮานามิ

..... ดินสอ

..... ไม้บรรทัด

..... ยางลบ

..... สมุดวาดภาพระบายสี

..... สีไม้

..... สมุดโน้ต

..... ลูกอม

..... ลูกฟุตบอล

..... สมุดติดสติ๊กเกอร์ดาว

..... อื่น ๆ

มหาวิทยาลัยศิลปากร สังกัดคณะศึกษาศาสตร์

แบบสังเกตพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน

ชื่อผู้รับการทดลอง.....

บันทึกวันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2549.....เวลา10.30 – 11.00น.

ครั้งที่บันทึก.....

พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ในชั้นเรียน	(จำนวนครั้ง)ใน 30นาที
ชวนเพื่อนคุยขณะครูสอน	
ตะโกนเสียงดังรบกวนผู้อื่น	

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางทิพภา ประเสริฐกุล
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 3 มีนาคม 2496
ที่อยู่	บ้านเลขที่ 166 ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
สถานที่ทำงาน	โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2525	ปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกวิทยาศาสตร์ทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
พ.ศ.2546	ศึกษาต่อระดับปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษาพิเศษบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2518-2522	ครูตรี โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ.2522-2546	อาจารย์ 1 โรงเรียนกาญจนานุเคราะห์จังหวัดกาญจนบุรี ตำบลบ้านเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี
พ.ศ. 2546-ปัจจุบัน	ครูชำนาญการ โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ตำบลปากแพรก อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 71000